

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih ur 1 D, od 10—15 petih ur 1 D 50 p, večji inzerati petih ur 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklicani petih ur 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročitvah od 11 objav naprej. — Inzeratni davki posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se pošle znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, prtljano. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostne bankevalne.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		v Jugoslaviji		v inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev		Din 120—	Din 144—	Din 216—	Din 216—
6		60—	72—	108—	108—
3		30—	36—	54—	54—
1		10—	12—	18—	18—

Pri naročitvah povznanje se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 50% po nakaznici.
 Na samo plačano naročnino brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

LJUBLJANA.

Preteklo soboto je torej nastopil novi naš občinski svet svoje kraljestvo in si izvolil svojo glavo, svojega župana. Ker pomeni njegova potrditev nekako le piko na ves ta »si« ki se je zbral na ljubljanskem magistratu, in ker zoper vse in vsake časti vredno osebo dr. Ljudevita Periča že od nekdaj ni bilo čuti drugih nego političnih ugovorov, je zadnje dejanje vleznačilnih občinskih volitev v naši prestolici takorekoč končano. Ljubljana ima svojega župana in dr. Periča ima zopet častno svoje mesto, svojo restitucijo in integritet.

Vsaka stvar na tem svetu ima namreč enkrat svoj konec. Tako se je tudi na ljubljanskem magistratu večletni ex-lex-položaj izpremenil v postavno predpisano obliko, v kateri naj novi občinski svet nastopi svoje pošteno delo, svoje ter pokaže svoje dobro voljo, svoje zmogljivost za vsestransko pravilno gospodarjenje in vladanje.

Ne mogel bi nam pač nč, kedor ljubljanski resničnik in pozna našo lokalno-politično razmere, oporekati, da so se sedanjí »večinnari« in sicer v svoji celoti kakor tudi v svojih posameznih delih vrgli z velikanskim veseljem na ljubljanski občinski problem. To skupno jim veselje je izviralo glasom njihovih volilnih fanfar iz dolgoletne srditosti in penec se je jezilo nad do sedaj brezuspešnimi svojimi naskoki in ponesrečenimi poskusi važnega jim izvajanja naše najvažnejše slovenske občine. In baš to veselje — pa bodi opravičeno ali prazno — združilo je v znanem, v tolikih pogledih značilnem občinskem boju najidilnejša nasprotstva, najkrušnejša nasprotstva v en mehi, ki ga bodo sedaj gonili dalje na ljubljanskem našem rotovžu ti srečno združeni antipodi.

Toda kri ni voda in veliko je vprašanje, če bo iz tega meha tudi kaj — moke!

To je tisto vprašanje, pred katerim bi obstal in bo obstal marsikaj ljubljanski Hamlet, ščimur pa vlekominističnemu dr. Periču kot županu nikakor nečemo vsiljevati ali priporočati uloge tega nesrečnega kraljčiča. Vključ temu bi se prav nič ne čudili, ako bi sčasoma tudi on v sedanjí svoji ulogi začel deklamirati tako nekako sam pred se znani Hamletov monolog »Biti ali nebiti?« — In še manj bi strmeli, če bi sčasoma naša do sedaj bela Ljubljana začela kot njegova nesrečna Ofelija nad seboj obupavati — na znano dramatični način.

z znanimi posledicami nesrečne svoje usode!

Pa pustimo vsa ta predaleč zašla premišljevanja in povrtno se na ljubljanski rotovž, k njegovim problemom, in njegovi bodočnosti. Svoje čase smo baš na tem mestu razmišljali posamezno, najbolj važna poglavja tega za vse nas odkritosrčne in zavedne ljubljanske važnega vprašanja. Storili smo to svojo dolžnost z velikim veseljem, pa tudi — in to nam lahko verjamejo vsi naši velepolitični nasprotniki — v velikih skrbah. Kajti naj se tudi po vsej pravici prizna vsem našim funkcionarjem na ljubljanskem magistratu, od prvega do zadnjega moža in enemu bolj nego drugemu — veliko točnost in vzgledno poštenost, ščimur so vršili za časa izvenrednega dolgega interregnuma, svoje uradne dolžnosti; eno stoji in ostane pribito za novo ali jaro gospodo sedanjega občinskega sveta ali sosveta, namreč da je Ljubljana podobna dandanes veliki če tuš čestitilno stari hiši, kateri je manjkalo pravega, po postavi določene in z vsemi postavnimi pravicami oboroženega gospodarja, občinskega sveta, brez katerega seveda tudi najboljše volje vestnega uradnika ni mogla posegati v zagrajeno in prepovedano mu polje.

Vsako razume na mah, da smo se s temi odkritimi besedami že dotaknili zlasti tudi finančne točke, finančnega položaja naše občine. In prav za tem grmom tiči zajec, ki utegne dr. Periču in njegovim svetovalcem delati prav čudne preglednice. Resnica je, da se ravno na polju naših ljubljanskih mestnih financ pokaže vsa zmogljivost ali pa tudi vsa nezmožnost novih, zelo pisano porbarvanih in razpoloženih gospodarjev. In prav v teh vprašanih moral boče povz pokazati roge, pa naj se misli in smatra o tej višnjegorski primeri kakor koli se hoče. In ravno poljeva ta primera je mogoče v gotovem oziru prava beseda na pravem mestu, če se pomisli, a kakšno viharostjo so začeli razpolagati mladi komunalni matadorji zadnjega sosveta z mestnimi financami, z davčno in sploh z denarno močjo našega napram že tedaj visokim cenam vsakdanjih potrebščin in vsled neutrudljivo — rastoče dragine po veliki večini obubožanega prebivalstva in davkoplačevalstva.

Ne moremo si pri tem poglavju misliti, da se naj naša bela Ljubljana sedaj kar čez noč spremeni v — majhno Rusijo, kjer imajo nastopiti kaki Trocki-ji.

Čižeri in t. d., s svojimi komunističnimi programi. Upamo pa, da ostane naša četudi črno-rudeče predahnjena občinska dvorana prava pravcata zibelj socialnega čuta in čustvovanja, katerega ravno mi Slovenci nismo še zapravili, pa ga tudi napraviti ne smemo, in naj se naša javnost razdeli in razcepi še v toliko večjih ali manjših kril in strank. V tem ne baš veselem znamenju živimo dandanes mi Slovenci svoje novo politično življenje. No pa saj se tudi v drugih občinskih svetih, na pr. pri našem sosedu v Gradcu, cepijo stranke, tako da niti ena nima absolutne večine in se pač deluje v obliki kompromisov, četudi niso tako kričeči kakor naš večinski blok ali kakor še že se hočejo krstiti gospodari ljubljanske sedanje situacije. Tudi v Gradcu je pred kratkim županov namestnik Fizia, član velenemske ljudske stranke, razmišljal na njenem shodu precej tragično usodo te večje občine, ter je povsem razločno pojasnil, da znašajo dolgov grške mestne občine 15 milijard a. k. in da je vpricho vsega tega dolga nastopila za Gradec doba »der absoluten Geldlosigkeit«. No, grških poštastij in zapravljenih milijard se nam vsaj za enkrat ni bati, da-si bi naši sosedje na levo in desno kaj radi spravili tudi našo sicer slabo zasidrano valuto na — boben. Gotovo pa naj nam služi usoda severnega sosedja za pravilno svarilo kakor nam bode po drugi strani na jugu finančni položaj na pr. mesta Trsta in njegovega povojnega kolebanja v finančnih vprašanih in pogledih v upravičeno tolažbo, da oživimo v težkih časih vsi, pa naj valute cveto ali hiraio. Treba je pač imeti oko in pravo roko v vseh teh valutnih zadevah, ki jih bodo morali obdelati in rešiti pri raznih prilikah upajmo s primernim čutom vsestranske odgovornosti tudi naši velekušeni in moderni finančniki ljubljanskega parlamenta.

Pred vsem pa nam je vsem treba samozavesti, kakor je te dni dr. Mihailis v »Berl. Tagblattu« poudarjal in na srce polagal nemški občinam in njim gospodarijem. »Aus der Verworrenheit müssen wir zur Klärung, aus Überleitung zur Selbstbescheidung, aus der Revolution zur Evolution kommen.« Ta kazipot velja tudi za naše »evolucije« in za našo jugoslovansko komunalno politiko v obč. Naj še omenimo, da ravno sedaj razmišljava v Nemčiji znani prvovrstni komunalnopolitični pisatelj in strokovnjaki velenimim, mnogih modernih reform potrebnih problem komunalne politike in gospodarstva. »Die Zukunftsaufgaben der deutschen Städte«.

Dr. Hans Luther in dr. je jedna najznamenitejših razprav. In baš to remekdelo se v zadnjem času ocenjuje in priporoča nemški komunalni praksi in njenim predstaviteljem. Naj za srečni konec svojega blagohotnega razmišljanja navedemo le eno komunalnopolitično pravilo dr. Lutherja, ki veli: »Zur Selbst-

verwaltung gehört auch das Recht, auf eigene Kosten Dummheiten zu machen«. Niti z daleka ne mislimo tega občinskega pregovora prenašati na Ljubljano. Ampak včasih vendarle marsikaj prav pride in ob pravem času tudi še zaleže za splošno korist in — pamet.

verwaltung gehört auch das Recht, auf eigene Kosten Dummheiten zu machen«. Niti z daleka ne mislimo tega občinskega pregovora prenašati na Ljubljano. Ampak včasih vendarle marsikaj prav pride in ob pravem času tudi še zaleže za splošno korist in — pamet.

Prekmursko časopisje.

Prekmurci čitajo radi, a njihovo berilo tvorijo po večini knjige nabožne vsebine. Kar je prišlo v Prekmurje drugih knjig, so pisane v pretežnem številu v madžarskem jeziku, kajti madžarska vlada je gledala, da naveže nase Prekmurce politično tudi s knjigo. Razen lepe plemenske živine in poljedelskih ter obrtnih strojev je pošiljala v deželo tudi madžarske strokovne knjige, ki so zanimale Prekmurca že s stališča lastne koristi. Po teh strokovnih knjigah je skušala pridobiti prekmursko ljudstvo za madžarsko politično liste in tako za madžarsko državno misel. Tako je prihajalo v deželo do zadnjega časa precej madžarskih časopisov. V zadnjem letu pa je padlo njihovo število v toliko meri, da je upanje, da izgine madžarsko časopisje v nekaj letih iz Prekmurja popolnoma. Seveda bo treba v tem oziru tudi od naše strani dela, predvsem smotrene, neomahljive šolske politike in ljudskih knjižnic s primerno vsebino, ki bo ljudi privlačila in jih ne bo odbijala ali s preveč jasno izraženo strankarsko politično tendenco, ali pa s slogom in s mislimi, ki jih ne more prebavljati niti naše izobraženstvo.

Od madžarskih listov se čita danes se največ v Subotici izhajajoči »Bacsmegeyi Naplo«, ker ugaja njegova vsebina najbolj potrebam prekmurskega madžarsko usmerjenega občinstva, katerega je še precej, dasi je po ljudskem štetju z dne 31. januarja 1921 v vsem Prekmurju le 14.413 ljudi priznalo za materin jezik madžarščino. Ogrska vlada je umela namreč s popolno madžarizacijo šolstva in uprave od tujiti prekmurske Slovence vsem kulturnim vezem z ostalimi Slovenci in s sosednimi Hrvati. Dosledno jim je vcepljala misel, da so Prekmurci narod same zase in jih je imenovala Vende ali Vendslovence in njihovo zemljo vendslovenszko. To mišljenje se je polagoma ukoreninilo pri večini prekmurskega prebivalstva, ki vidi še danes v krvnih bratih »tuhince« in jih naziva

najrajši »rešetarje«, ker so bili od Slovencev prvi Ribničani, ki so si upali s svojimi rešeti tudi na ozemlje krone, sv. Stefana. Da so Prekmurci neko posebno plemo, te misli se oklepajo danes posebno radi tisti, katerih srce bije še vedno za madžarsko kulturo. Med temi je na žalost še nekaj katoliških duhovnikov, ki gledajo s trdo roko na to, da se ne upajo njihovi narodno čuteči sobratje udejstvovati kot narodni delavci. Povedal bi tu lahko o zanimivem pismu, ki ga je pisal neki katoliški prekmurski župnik zelo visoki osebi glede politične pripadnosti Prekmurja.

V madžarskem duhu skuša krepiti Prekmurce predvsem »Domovina« mesecne novine za slovenski narod, ki se tiska v Budimpešti pri Viktoriju Hornyanszku. Urejanje jo prekmurski domačin Aleksander Mikola iz Salovec, ki služi za profesorja v Pošti in je zastopal v ogrski mirovni delegaciji v Parizu Prekmurje. List je v Jugoslaviji prepovedan, vendar ga je prihajalo v Prekmurje do zadnjega časa preko Radgone in Monoštra nekaj stotin izvodov. Pisan je poleg maloštevilnih madžarskih člankov v prekmurski slovensščini z madžarskim pravopisom. Z veliko bistrostjo opazuje napake naše uprave in jih zlorablja v svoje namene. Poučen je o naših razmerah zelo dobro. Ve za naše spore ter ne piše samo o Pašicu, temveč tudi o Žerjavu. Zlasti ostro napada prekmursko uradništvo, kateremu očita sebičnost, nerazumevanje ljudstva, lenobo in podkupljivost in ga imenuje najboljše agitatorja za madžarsko stvar. Tudi Božidarja Severja, o katerem so pisali zadnji čas naši listi precej, pozna in pravi o njem, da je »szigard Vogre dojnosozi i donok tá odszkocso«. Večkrat omenja Podlimbarskega »Gospodina Franja«, čez »sto ne zlive eti i neve kak prinasz ide, naj precszt« »Gospodin Franja« knige, sterc je on piszo od oni csesznikov (t. j. uradnikov), steri szo po okupaciji pokorili. Tla, kot jih vidite tu, so ravno taka kot opolnoči prošlo noč.

Hanaudov obraz je bil temen.

»Je res tako?« je vprašal in se ustavil, da pogleda druge stopinje. Bile so na desni strani vrat. »Ženska in možki,« je rekel. »Toda to so silno lahke stopinje. Vendar bi mislil...« Šel je naprej, ne da bi končal svoj stavek in obrnil se je k tretjim vtisom in zadovoljnost se je zabliščala na njegovem obrazu. »A, tu je nekaj zanimivega,« je rekel.

Tu so bili ravno trije vtisi. Med tem ko so bili prejšnji vtisi bolj ob strani, so bili ti trije ravno v sredi med steklenimi vrati in potjo. Bili so zelo različni in vsi trije so bili vtisi orkega ženskega, izbočenega čevlja z visoko peto. Lega teh vtisov se je zdela v začetku malo čudna. Prvi je bil dober meter od okna, vtis desne noge; odtis podplata je bil bolj jasek kot odtis pete. Drugi, vtis leve noge, ni bil tako daleč od prvega, kakor prvi od okna, in tudi tukaj se je peta bolj slabo poznala. Oba vtisa sta pa bila različna — odtis prstov, ki je bil pri prvem špičast, je bil tu mnogo širši in malo zamazan. Takoj za tem pa se je spet videla desna noga, tu pa je bila ozka peta bolj jasno izražena kot podplati čevlja. Vdrla se je dobra dva centimetra v mehka tla. Drugi vtisov ni bilo. Ta dva nista bila samo drug poleg drugega, temveč bila sta skupaj na pesku pota in na robu trate.

Hanaud je zamišljeno gledal na odtise. Nato se je obrnil h komisariju.

»Ali so kaki čevlji v hiši, ki se prilagajo v te stopinjske odtise?«

A. E. W. Mason:

9

KLIC NA POMOČ.

(Roman.)

»Da, monsieur. Ko sem odšel, je bilo zelo malo bencina v vozu. Precej ga manjka — a vzeli so ga iz srednjih sodov — tukaj.« In pokazal je sode.

»Vidim,« je rekel Hanaud in zamišljeno dvignil obrvi. Komisar je postajal nemiren.

»Iz srednjih ali iz zadnjih — kaj nas to briga?« je vzkliknil. »Bencin manjka.«

Hanaud pa ni tako hitro odnehal v tej točki.

»Zelo možno je pa, da nas to briga,« je rekel uljudno. »Na primer, če ne bi bil Servettaz tako pameten in ne bi pregledal svojih sodov, bi težko kdo prišel na to, da manjka bencin.«

»Zares, da,« je rekel Servettaz. »Pozabil bi bil tudi lahko jaz, da ga nisem sam porabil.«

»Gotovo,« je rekel Hanaud in se obrnil proti Besnardu. »Mislim, da je to morda važno, a še ne vem.«

»Odkar je pa voz izgubil,« je odvrnil Besnard, »zakaj ni mogel šofer takoj pregledati svojih sodov?«

To vprašanje je bilo tudi Ricardu na jeziku in radoveden je bil, kako bo Hanaud nanj odgovoril. Hanaud pa menda sploh ni hotel na odgovoriti. Za vse to se je malo brigal. Pustil je to na strani s prejšnjo brezbriznostjo, ne da bi se vprašal, kaj si bode njegovi spremljevalci o njem mislili.

»O, da,« je rekel nemarno. »Odkar je voz izgubil, kot vi pravite, je temu tako.« In obrnil se je spet k Servettazu.

»Je bil to možan voz?« je vprašal.

»Šestdeset konjskih sil,« je odgovoril Servettaz.

Hanaud se je obrnil h komisariju.

»Imate menda številko in popis. To bo treba razglasiti. Morda so ga kje videli. Nekje mora biti.«

Komisar je odgovoril, da je bil popis ravno kar napisan in Hanaud je priklimal v priznanje in začel ogledovati okolico. Pred garažo je bilo ozko tlakovano dvorišče, toda tu ni bilo sledu stonjij.

»Pesek je bil še moker,« je rekel in zmajal z glavo. »Mož, ki je odpeljal voz, ga je prav oprezno odpeljal.«

Obrnil se je in gledal po tleh. Nato je šel ob robu trave med peskom in grmičjem.

»Poglejte,« je rekel Wethermillu. »Noga je tukaj pritisnila travne bilke ob tla, pa zelo nalahko — da, in tu zopet. Nekdo je tekel tu ob robu, toda zelo oprezno, samo po prstih.«

Šli so naprej po tej poti in prišli na prostor pred sprednji del vile. Bila je majhna hiša, zidana za zabavo, in je prijazno izvedala sredi zelenih trat in cvetličnih gredic. Bila je zidana iz rumenega kamna in je imela obliko kocke. Ob vhodu sta se krasila dva stebra, ki sta nosila predstresček. Ricardu se je zdela nemogoče, da bi se tako umazana in temna žaloigra bila dogodila v teh zidovih v času prejšnjih dvanajstih ur. Tako veselo je izgledala v solnčni luči. Veža

je bila široka. Zadnja soba na levi je bila jedilnica, za njo je bila kuhinja. Soba na desni je bila ona, v kateri se je zgodil zločin. Ta soba je imela steklena vrata na prosto in pred njimi je bila greda, posajena s travo. Ker pa so vedno hodili čez to travo, je bila mestoma izginila in črna zemlja se je prikazala. Ta greda je bila nekako tri metre široka in ko so se ji približali, so že oddaleč spoznali, vključ naličvom zadnje noči, da je bila trava pohojena.

»Najprej bomo šli okoli hiše,« je rekel Hanaud in se je obrnil ter šel v smeri ceste. Tu so bila štiri okna ravno nad njegovo glavo, od teh so tri spadala k salonu, četrto pa k mali pisalni sobici, ki je bila za njim. Pred temi okni trava ni bila pohojena in natančno preiskovanje je pokazalo, da so morilci prišli samo skozi steklena vrata v salonu. Ko so to pogledali, so se vrnili. Trije odtiski nog so bili na tleh. Eden je bil obrnjen v smeri od ceste proti vratom in ga ostali niso križali.

»Tale,« je rekel Hanaud, »so stopinje matega inteligentnega prijatelja Perricheta, ki je bil tako previden in ni pokvaril tal.«

Perrichet je zardel po celem obrazu in Besnard mu je priznalo priklimal.

»Želel bi, gospod komisar,« in Hanaud je govoril z naglasom, »da bi vaši ostali stražniki bili ravnotako inteligentni. Poglejte. Tekali so od steklenih vrat do poti in izгледа, kakor bi kdo vse to s tako brano povlekel.«

Besnard se je zavrnil.

»Ne eden mojih stražnikov ni vstopil v sobo skozi ta vrata. Mojim stroгим odredbam so se

Bosnje ti džani »civilizacije« razsursjavat.

S takimi zastrupljenimi lažmi skuša »Domovina« ohraniti madžaronstvo v Prekmurju. Huda je tudi na klerikalce, o katerih pravi: »Ali tej klerikalci, to so hamisni in gyalni ljudje. Oni so vkanili Habsburgere, oni vkanijo Kargyorgyevce. Ali mislim prava vindaška pamet nasega lüszta je na svzem meszti i csece Bog de sze radiüvo, csi leszica v isztjo mrezi osztane, stero ona szäma mecse.«

V enakem duhu pisan list izhaja v Ameriki pod naslovom »Amerikanski Salovecovglas«, namenjen ameriškimi Prekmurcem. Iz Prekmurja se namreč ljudje vsled pregošte naseljenosti doma močno selijo v Ameriko, kjer jih je že okrog 30.000. Tudi temu listu je dohod v Prekmurje zabranjen in se ga le redko najde.

Prekmurje samo ima dve mali, skromno opremljeni tiskarni, eno v Soboti, drugo v Lendavi. V zadnjem trgu se tiskajo pri Ernestu Balkaniju »Novine«, glasilo Slovenske krajine. Izhajajo kot tednik in jih urejuje Jožef Klekl, upokojeni »plebano« v Črenšovcih in bivši poslanec v naši skupščini. Pisane so v prekmurški slovenščini z našim pravopisom; uradne dopise prišajo tudi v knjižnem jeziku. List je strogo verski in povdarja skoro vrsto za vrsto krščanstvo. To pa ne moti njegovega urednika, da kandidira na isti listi skupno z verskim nasprotnikom, z luteranom Jožefom Küharjem iz Tešanovca. Dober je vsak glas, pa naj je pridoben kakorkoli.

S posebno vno se zaenajajo »Novine« v Sokole in zagovarjajo Orle. Menda imajo tem na ljubo, dasi političen list, v vsaki številki malo pridigo na kake besede sv. pisma. Sicer pa je pisan list dokaj dostojno in ne vlači osebnosti nasprotnikov v vsakdanje žlato, v čemur se razveseljuje razlikuje od našeg: časopisja v osrčju Slovenije.

»Novine« so precej priljubljene in imajo v 5000 izvodih po Prekmurju. V največjo zaslug jim štejem, da ne pripoznavajo ogabnega madžarskega pravopisa in da ne ohranjujejo v tem oziru prepada med Prekmurci in ostalimi Slovenci, ampak približujejo prekmurško slovenstvo sistematično ostalemu.

Glede tega greši zelo oti demokratske »tranke« podpirana »Morska krajina«, tednik, ki ga urejuje Kukovčev sreški kandidat evangeličan Stefan Kühar v Markiševcih in se tiska v Prekmurški tiskarni v Murski Soboti. List je pisan na polovico v prekmurškem narečju, na polovico v madžarskimi, deloma v obeh jezikih z isto vsebino. Da se tiska ta list v madžarskem pravopisu, gotovo ne pomeni napredka, ampak čisto nepotrebno zadrževanje prej omenjenega zblizanja. O jeziku »Morske krajine« pišejo »Novine« z dne 21. januarja t. l. »da sramoti lepoto našega slovenskega jezika«. Tudi ostali Prekmurci niso z njegovim guštem zadovoljni. V političnem oziru si skuša list pridobiti naklonjenost prekmurških Madžarov in madžaronov ter zagovarja nekatere stvari, ki bi jih morala demokratska stranka gladko odbiti, ako želi skorajšnje ustalenie razmer Prekmurja v državnem smislu. Tu mislim pred vsem zahtevu po madžarskih šolah, odnosno učenju madžarsčine v osnovnih šolah.

»Morska Krajina« je naslednica »Prekmurškega Glasnika« in »Narodnega lista« ter izhaja v 2000 izvodih. Ta list in pa »Novine« sta edina domača politična časopisa Prekmurja, za katerega je značilno, da se vzdržujeta na njem kljub malemu obsegu dve tiskarni. Pomisliti moramo namreč, da ni imelo Prekmurje do zadnjega časa nobene lastne srednje šole, kljub temu pa precej živahno literarno delovanje. Tega se udeležujejo kakor v prejšnjih stoletjih tako i danes predvsem prekmurski evangeličani, ki pripravljajo za letošjo proslavo dvestoletnice rojstva enega svojih največjih sinov. Leta 1723 se je rodil namreč v Strukovcih, prekmurski vasi nasproti Radincev ob Muri, Stefan Kürzmich, prekmurski luteran, žigat prevod novega zakona se še danes po Prekmurju čita.

Zdaj izdajajo prekmurški evangeličani tudi letos dva koledarja kakor lani. Prvega, ki ima naslov: »Evangelicanski koledar na 1923. leto«, je uredil že imenovani Luther, drugega z imenom: »Dobro Pačdaš, Kalendarij na navadno leto 1923 pa France Talanyi, poštar v Križevcih, torej mož za slojev, ki se v ostali Sloveniji ne

udejstvujejo na literarnem polju. Vzhodna Stajerska in Prekmurje pa štejeta od nekaj precej takih zanimivih mož.

Vseh protestantov je v Prekmurju 24.828, po večini so avgsburškega veroizpovedanja. Med vsemi jugoslovenskimi protestanti (vseh je v Jugoslaviji 216.762) so prekmurski na kulturnem polju najbolj delavni in so precej v veliki meri vzdrževali Prekmurško tiskarno v Soboti, kjer sta se tudi tiskala oba koledarja. Na žalost so njihovi pastori madžarsko orijentirani.

Kot nekako protiutež Duševnemu listu izdaja Klekl v Mariboru Marijin List, verski mesečnik. Pa tudi svoj koledar dobivajo prekmurški katoličani

pod naslovom »Kalendar najsvetejšega srca Jezusovega«. To leto je izšel v lendavski tiskarni že XX. letnik, ki ima dokaj zanimivo vsebino.

Izven Prekmurja izhajajoče časopise čita prekmurško ljudstvo malo. Kar jih prihaja v Prekmurje, jih naroča skoro izključno v Prekmurje dospele izobraženstvo. Domače ljudstvo še ni nanje navajeno; deloma jih gleda nezaupljivo, deloma pa jih ne razume, ker je vajeno samo knjig v domačem narečju, ki bo pa vsled izpremenjenih političnih razmer s svojo pristnostjo kmalu utonilo, kajti kakor življenje, tako ne pozna niti živ jezik nobenih svetinj.

TELEFONSKA IN BRZOJAVNA POROČILA.

Spor med Pašićem in St. Protićem poostren.

AGITACIJSKO POTOVANJE PAŠIČA V JUŽNO SRBIJO. — USTANOVITEV PROTIČEVE SAMOSTOJNE RADIKALNE STRANKE.

— Beograd, 29. jan. (Izv.) Beogradske politično javnost sedaj zelo živahno zanima poostrena volilna borba med radikalno stranko in Stojanom Protićem. Konflikt med ministrskim predsednikom Pašićem in Protićem je postal zadnje dneve zelo poostren, resen in usoden. Polagoma prehaja spor, ki se je dosedaj gibal v mejah načelnosti, v osebnostne napade. Radikalni listi z vso vehemenco napadajo Stojana Protića, ki z enako srditostjo in strastjo odgovarja. Ta tedni razvijata obe radikalni struji najživahnejšo volilno agitacijo. Dne 1. februarja odpotuje ministrski predsednik Nikola Pašić v spremstvu ministra ver Ljube Jovanovića v Skoplje. Za 2. februarja je v Skoplju sklicana konferenca radikalnih prvakov in uglednih somišljenikov radikalne stranke v Južni Srbiji. Zaupniški sestanek ima določiti kandidate za Južno Srbijo, predvsem kandidate za skopljansko volilno okrožje. Kakor zatrjujejo, je določen za nosilca liste v tem okraju minister ver Ljube Jovanović. Dne 3. februarja priredi ministrski predsednik Nikola Pašić v Skoplju velik manifestacijski volilni shod, na katerega so pozvani vsi radikalni volilci iz skopljanskega okraja. Iz Skoplja priredi nato Pašić agitacijsko potovanje po južnih krajih naše kraljevine. Shode namerava prirediti v Mitrovici, Novem Pazaru, Prizrenu in drugih važnih krajih.

Stojan Protić odpojuje ta teden v Volvodino na veliko agitacijsko potovanje. V Volvodini se Protićeva pozicija zelo ojačuje in je tam njegova stranka najbolj krepko organizirana. V svojem glasilu »Radikal« je Protić naslovil na svoje prijatelje in somišljenike poziv, da se v vseh krajih organizirajo v pravo radikalno stranko pod naslovom: »Samostojna radikalna stranka«. Za 31. t. m. je določena glavna skupščina »Samostojne radikalne stranke« v Beogradu. Na to skupščino je Protić pozval vse svoje somišljenike in zastopnike krajevnih organizacij. Za to skupščino vlada v političnih krogih veliko zanimanje, ker se na njej določijo gotove taktične smerice za bodoče volitve. Pričakujejo, da Protić napove najostrejši boj Pašićevi radikalni stranki.

Volilna borba.

SPOR MED DAVIDOVIČEM IN HRVATSKIM GLAVNIM DEMOKRATSKIM ODBOROM.

— Beograd, 29. jan. (Izv.) Tekom večerajšnjega dneva je bila konferenca glavnih voditeljev demokratske stranke. V razpravi je bilo vprašanje o postavitvi kandidatov oziroma o določitvi nosilcev kandidat-skih list za posamna volilna okrožja v Srbiji, Sremu in Volvodini. Definitivni sklepi še niso bili storjeni. Kot nosilec liste v enem beogradskem volilnem okraju nastopi Ljuba Davidović, za drugi beogradski volilni okraj določitve kandidata še ni rešena. Za to kandidaturu se poteguje žitni veletrgovec Radojlović. Tudi Krsta Cica-varić, direktor »Beogradskega dnevnika« namerava kandidirati na demokratskem programu.

Demokratske beogradske kroge pa sedaj zelo zanima spor, ki je nastal med hrvatskim demokratskim glavnim odborom in Ljubo Davidovićem kot šefom demokratske stranke. Ore za kandidaturu bivšega poslanca Angelinovića. Ljuba Davidović je pred tedni izrazil željo, da bi postal Angelinović nosilec liste v požeškem volilnem okraju. Temu se je uprl Svetozar Pribičević in s pomočjo glavnega odbora za Hrvatsko in Slavonijo dosegel, da je bil on designiran za nosilca liste v tem okraju. Tekom prihodnjih dni odpotuje Ljuba Davidović v Zagreb, da izravna ta delikatni spor.

PRVA KANDIDATNA LISTA OFICIJELNO VLOŽENA.

— Beograd, 29. jan. (Izv.) Po poročilih iz Sarajeva je okrožni odbor radikalne stranke za sarajevski volilni okraj izročil večeraj 28. t. m. svojo kandidatsko listo okrožnemu sodišču v potrdilo. Ta lista je na prvem mestu, obenem pa je tudi prva, ki je bila sodišču predložena v vsi državi. Kot nosilec liste fungira dr. Milan Sršić, minister za šume in rudo.

USTANOVITEV NAPREDNE STRANKE V BEOGRADU.

— Beograd, 29. jan. (Izv.) Večeraj dopoldne je bila v hotelu »Slavija« ustanovljena skupščina napredne stranke. Skupščini so prisostvovali somišljeniki in pristaši nekdanje Ribarčeve liberalne stranke, ki so po ujedinenju pristopili v blok demokratske

stranke. Na kongresu je poročal o programu in ciljih napredne stranke univerzitetni profesor Mileta Novaković, potomec nekdanjega min. predsednika Stojana Novakovića. Poročal je predvsem o političnem položaju, o bodoči taktiki napredne stranke ter je naglašal, da naj napredna stranka stopi samostojno v volilno borbo. Govoril je nadalje dr. Garašanin, vnuč min. istega imena za časa kralja Milana. Sklenjena je bila potem resolucija, da se stranka organizira, da izda manifest na narod, da se izvolita dva izvrševalna odbora, eden lokalni za Beograd in drugi glavni za ostale kraje države. Sklenjeno je bilo dalje, da se začne sodelovati strankin organ »Videlo«, ki je sivočasno prenehal, ker se za nekatere osebe preveč kompromitiralo. Zborovanja so se med drugim udeležili generalni konzul v pok. Todor Stanković, profesor Milivoj Rašić, književnik Sima Pandurović in dr. Stanoje Milivojević.

Češkoslovaška republika.

»ČAS« PRENEHAL.

— Praha, 28. januarja. (Izv.) »Čas«, katerega ustanovitelj in voditelj je bil prezident dr. Masaryk, je s večerajšnjim dnevom prenehal izhajati.

NAMESTNIK MINISTRKEGA PREDSEDNIKA SVEHLE.

— Praha, 28. januarja. (Izv.) Zeleniški minister dr. Vrbenský je določen za namestnika ministrskemu predsedniku dr. Svehli, ki je nastopil radi svoje boleznili daljši dopust. Dr. Vrbenský je bil med vojno interniran v Gollersdorfu in Mittergrabenu, kasneje pa konfiniran v Oberhollabrunnu. Je dober prijatelj Jugoslovenov.

GOSPODARSKI BOJ MED FRANCIJO IN NEMČIJO.

POLOŽAJ V RUHRU.

— Essen, 28. jan. (Izv.) Tekom večerajšnjega dneva je bila v ruhrskem ozemlju proti Nemčiji razširjena okupacija obmojne črte v dolžini 200 km. Dosedaj ta črta ni označena kot carinska meja. Pričakovati pa je, da se zasedba še razširi. Promet v severnem delu Ruhrja je v funkciji, čeprav so ga svočasno nemški nameščenci popolnoma ustavili, ne funkcionira pa promet v južnem delu. Proti Nemčiji vozijo vlaki neovirano, tako tovorni in osebni. Francoske čete samo kontrolirajo, koliko količine premoaga se vozi v Nemčijo. Vzpostavitev carinske meje bo zelo otežkočena, ker francoskim oblastem niso dani na razpolago za to potrebni statistični podatki. Osební promet proti Nemčiji je zelo redek. Nemčija sama ne sputa nazaj v ruhrsko ozemlje absolutno nikakih železniških vozov in lokomotiv, ker se boji, da ne bi Francozi ta železniški material popolnoma zaplenili. Situacija v Ruhrju je še vedno napeta. Prebivalstvo še ni popolnoma pomirjeno. Cene živilom dnevno rastejo. Pričakujejo, da se cene premoagu tekotom prihodnjih dni povišajo za 30 %.

V Essenu so poštni nameščenci in uradniki stali francoskim oblastem ultimatum, ker so Francozje zasedli poštni urad in vrgli nemško osobe na cesto, iz razloga, češ da osobe sabotira in da je porezalo telefonske žice.

— Düsseldorf, 28. jan. (Izv.) Med Steelom in Düsseldorfom je bil prerezan renski kabel. Z veliko težavo so francoske čete telefonski kabel zopet vzpostavile. Vrše se še vedno aretacije in izgoni nemškega uradništva. Radi zadnjih demonstracij je bilo večje število oseb obsojenih na 8 do 15 dni ječe. Francoski železničari vzdržujejo z velikimi težavami in velikim rizikom na glavnih progah železniški promet. Nemški železničari izvajajo ponekod stavke, drugod pa čine sabotaže. Mnogo se slučajno pretrganja telefonskih zvez.

ŠTRAJK NA SAARSKEM OZEMLJU.

— Berlin, 28. januarja. (Izv.) Iz Saarbrückna naznanjajo, da so rudarji sklenili splošen štrajk, ki se prične v sredo. Štrajk ima značaj protesta proti francoski okupaciji Ruhrja in značaj simpatije za rudarje v Ruhrju.

AMERIŠKE LEGIJE ZA FRANCIJO.

— Filadelfija, 26. januarja (Havas) Načelnik ameriških legij polkovnik Owsley je izjavil, da pri današnjih razmerah Francija lahko računa s pomočjo ameriških legij. Polkovnik je ugotovil, da Nemčija ni izpolnila svojih obveznosti in za to je potrebno, da zavezniki energično nastopijo proti nji, nakar je pripomnil: »Če se naj zopet komu pridružno, se bomo pridružili onemu, ki smo mu stali ob strani v času vojne.«

Svetosavska proslava.

SLOVESNOSTI UNIVERZE IN AKADEMIJE ZNANOSTI V BEOGRADU.

— Beograd, 29. januarja (Izv.) Oba dneva, soboto, praznik Sv. Save in nedeljo je šolska mladina, kakor tudi kulturna javnost posvetila Sv. Savi, velikemu prosvetitelju srbskega naroda v trinajestem stoletju. Krasne kulturne prireditve je priredil Beograd, pa tudi ostali kulturni centri države so tekmovali v proslavi. Na beogradski univerzi je bila proslava Sv. Save zelo svečana, pri katerih so se razdelile akademikom nagrade za najboljšie naloge. Svečani razdelitvi so prisostvovali Nj. Vel. kralj Aleksander, člani vlade z ministrskim predsednikom Pašićem, patriarh Dimitrije in celokupni diplomatski kor. Univerzitetni profesor zgodovine Stanoje Stanojević je imel krasno predavanje o temi: »Naša zgodovina od leta 1908 do 1918«. Podal je sistematičen pregled vseh važnih diplomatskih, kulturnih in političnih krogov, ki so dovedli do osvobodjenja in ujedinenja jugoslovenskega naroda. Naglašal je med drugim, da bo morala zgodovina priznati, da je ta doba ena izmed največestnejših dob v zgodovini: »Ko bo bodoči zgodovinar pisal zgodovino našega naroda, zgodovino narodnega in državnega ujedinenja, zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo dostojno priznal tudi ostalim pokrajinaim njih zasluge za osvobodjenje in ujedinenje, toda vzkljkniti bo moral: »Blagoslovljena bodi zemlja, ki si se nekdaj zvala Srbija«. Razdeljene so bile številne nagrade, med drugimi je bila od pravne fakultete priznana nagrada tudi pravniku St. K. Cirkoviću za njegovo aktualno temo: »Pravni položaj katoliške cerkve v posamnih delih naše države.«

Nj. Vel. kralj Aleksander je po končani slovesnosti povabil nagrajene dijake na obed na dvor.

V nedeljo je na čast Sv. Savi priredila akademija znanosti svečano sejo, na kateri sta bila sprejeta kot redna člana univ. prof. dr. Nedeljko Košanin in univ. prof. Peter Pavlović. Oba sta imela znanstveno predavanje pred zelo številnim občinstvom in zastopniki prosvete in znanosti. Prof. dr. Košanin je predaval o »Življenju terciarnih rastlin«. Njegova eksaktna izvajanja so žela splošno odobravanje. Tudi prof. Pavlovićovo predavanje o »razvoju neogene« je bilo zelo zanimivo.

Snoci je v veliki novi dvorani univerze priredilo akademsko pevsko društvo »Obličje« koncert, na katerem je sodeloval tudi slovenski operni pevec R. Javac, ki mu je društvo poklonilo v znak velikih simpatij krasno društveno diploma ter ga imenovalo za svojega člana.

SVETOSAVSKA PROSLAVA V LJUBLJANI.

V soboto dopoldne se je vršila v veliki dvorani Kazine, ki je bila okusno okrašena, cerkvena proslava praznika velikega prosvetitelja Sv. Save. Udeležba je bila tako velika, da je bila prostrana dvorana skoraj premajhna. Proslave so se udeležili poleg predstojništva pravoslavne cerkvene občine na čelu s predsednikom dr. Avramovićem zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti. Prisotni so bili med drugimi: veliki župan dr. Baltić, načelnik oddelka za prosveto dr. Skaberne, poveljnik Dravske divizijske oblasti polkovnik Vučković, češkoslovaški generalni konzul dr. Beneš, francoski konzul Flache in avstrijski generalni konzul dr. Kohlruss. Prota Dimitrije Jančević je opravil cerkvene obrede, na kar je mladina zapela svetosavsko in državno himno. Nato so posamni dečki in deklice deklarirali slavnostni primerne pesmi-prigodnice. Zvečer se je vršila v isti dvorani svetosavska beseda, katere se je udeležil poleg že gori navedenih dostojanstvenikov v Ljubljani se mučič minister dr. Niko Zupanič. Spored je otvoril pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«, ki je pod vodstvom svojega pevovalca Z. Prelova ubrano zapel svetosavsko himno. Himni je sledila po ena istrska, koroška in primorska narodna pesem, ki so vse napravile na poslušalce globok vtis. Nato je nastopil viharno pozdravljen operni pevec g. Bettetto, ki je umetniško dovršeno zapel Lajovičovo »Mesec v izbi« in Skrijančevi »Večerno impresijo« in »Počitek pod goro«. Na klavirju ga je spremljala ga. Dana Koblar - Golijeva. Pev. zbor akademikega društva »Triglava« pod vodstvom g. V. Rusa je nato zapel efektivno Knahtovo davorijo »Slovan« in originalno Maškovo pesem »Mlatiči«. Koncert je zaključila gđ. Zikova, ki je vskočila namesto obolele ge. Kavčnik-Thierryjeve. Dovršeno je zapela arljo iz »Rusalk«, Gunodovo »Serenado« in Skrijančovo »Vizijo«. Po koncertu se je razvila animirana prosta zabava s plesom, ki je bila otvorenja z običajnim kolom. Pri zabavi je sodelovala godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom dr. Čerina.

SVETOSAVSKE NAGRADE LJUBLJANSKIM AKADEMIKOM.

Svetosavske nagrade so dobili pri sobotni svečanosti na vseučilišču: na juridični fakulteti: Igor Rosina in

Viktor Korošec; na filozofski fakulteti: Ivan Dobrovolski, Mirko Rupeli, Roman Savnik, Ivan Sošić in Franc Zgec; na tehniški Dragotin Fatur in Pavel Vrbič, na bogoslovski pa: Makso Miklavčič, Stanko Marjančič, Josip Rot in Alojzij Strukelj. Z medicinske fakultete ni bilo nobenega tekmovalca.

Politične vesti.

— Dr. Dinko Trinaistić kandidira na Krku in v Kastvu. »Primorski Novi List« poroča iz Vrhnika, da se je volilno gibanje na Krku že pričelo in je prebivalstvo z navdušenjem sprejelo obločitev dr. Dinka Trinaistića, da kandidira v narodno skupščino in sicer na programu iskrenega jugoslovenstva. Vsaka protikandidatura bi bila povsem brezuspešna. Tudi v Krku je vest o dr. Trinaistićevi kandidaturi vzbudila splošno navdušenje.

— Beogradske listi o Sušteršićevi akciji. Beogradska »Pravda« poroča: »Dne 1. februarja prične izhajati dr. Sušteršićevo glasilo. Njegov pojav se pričakuje z največjo nestrpnostjo v krogih vseh strank, ker se bo šele iz lista samega mogla približno oceniti orientacija, za katero se je odločil g. Sušteršić. Ta orientacija je za sedaj še zavita v temo in so vse vesti o kooperaciji dr. Sušteršića s to ali ono stranko navadne kombinacije. Posebno nervoznost je opažati pri klerikalni stranki, ki se iz razumljivih razlogov najbolj boji nastopa dr. Sušteršića. Splošno se govori, da so že razni posredovalci tajno poskušali izmiriti dr. Sušteršića in dr. Korošca, pri čemer so dr. Sušteršiću obljubljali velike koncesije. Dr. Sušteršić pa je, kakor zatrjuje, vse ponudbe odbil. — »Preporode« pa poroča: »Po naših informacijah se je dr. Sušteršić definitivno odločil, da nastopi s svojo kandidaturo v predstojećih volitvah. Dr. Sušteršić bo v ljubljanskem okrožju vložil svojo posebno kandidatsko listo, v mariborskem okrožju pa bo nastopil skupno listo z radikalno stranko.«

— Spori v demokratski stranki. Beogradske »Vreme« poroča, da se je v petek v poslopu narodne skupščine vršila konferenca bivših demokratskih poslancev dr. Kumanudija, dr. Lukinica, Timotijevića, dr. Ribarja, dr. Sečero-va in dr. Angelinovića. Konferenca je imela namen, da se odstranijo spori med Davidovičev in Pribičevićev strujo in kandidature uredi tako, da bi ti dve skupini ne delali zaprek druga drugi. Govorilo se je tudi o tem, kako bi se dali osigurati mandati nekaterim bivšim poslancem, ki so negotovni, ali bodo v svojem okraju izvoljeni ali ne. Konferenca ni imela nobenega uspeha. Dr. Ribar, Angelinović in Sečero-vo so čakali na povratek Ljube Davidovića iz Skoplja, da bi Davidovičev intervencijo odvrnil. Pribičevićevi pristaši so začeli delati neprilike Davidovičevcem pri kandidaturah zlasti v Hrvatski in Slavoniji. Ako v tem oziru ne pride do sporazuma, bodo Davidovičevci postavili svoje kandidate v vseh okrajih, kjer kandidirajo Pribičevićevi somišljeniki.

— Iz diplomatske službe. Iz Beograda javljajo: Privatne vesti in tudi nekateri listi poročajo, da se pripravljajo v zunanem ministrstvu dalekosežna reorganizacija diplomatskega kora in da je v zunanem ministrstvu izdalen ukaz o premetstitvi oziroma imenovanju novih diplomatov. Po poročilu listov bo za poslanika v Pragi imenovan pooblaščen minister in poslanik v Tirani Ljuba Nešić, za poslanika v Rimu bo imenovan dosedanji pomočnik ministrstva zunanjih zadev Panta Gavrilović, dosedanji poslanik v Rimu Antonijević prevzame poslaništvo na Dunaju, dunajski poslanik Tiha Popović pa bo pozvan v Beograd, kjer prevzame posle državnega podtajnika v ministrstvu zunanjih zadev.

— Bolgarija in Rumunija. »Dnevnik«, govoreč o resnem položaju, v katerem se nahaja Rumunija radi koncentracije rdeče armade na njeni meji in nevarnosti, ki ji preti od strani Madžarske, piše dalje: tim manj je Rumunija upravičena vznemirjati Bolgarijo, ki ne vodi absolutno nobene agresivne politike napram nji. Če imajo rumunske vojaške priprave v Dobruži samo namen preprečiti konflikt med Rumunijo in Rusijo, je dozdevna bolgarska simpatija napram Rusiji nerazumljiva in neutemeljena. Bolgarija je že nekolikokrat energično izjavila, da ne obstoja med njo in Rusijo noben sporazum in da bo popolnoma nevtralna v slučaju konflikta med Rusijo in Rumunijo glede besarabskega vprašanja. Stambolijski je dal potrebno izjavo pred rumunsko vlado, in bolgarska vlada sedaj ponovno izjavlja isto Franciji in Angleški. Toda, če se vrše rumunske priprave s skrivnim namenom in so samo maneuver, ki naj bi prikrili njene končne cille, bo bolgarski narod odgovoril z velikim ogorčenjem. Med Bolgarijo in Rumunijo je mogoča najpristnejša družba in bolgarska vlada ponuja vse koncesije, toda Rumunija tega neče storiti in samo ovira vprašanje te družbe.

Gospodarstvo.

—g. Novosadska blagovna borza dne 27. januarja. Novi Sad, 27. januarja. Radi praznika sv. Save novosadska borza danes ni poslovala.

—g. Zagrebaški trg, Zagreb, 27. januarja. Živina Cene notirajo za kilogram žive vage v dinarjih: voli I. 11 do 12.50, II. 8 do 9, III. 5 do 6, krave I. 11 do 12, II. 8 do 9, III. 5 do 6, svinje I. 11 do 12, II. 8 do 9, III. 5 do 6, 25.50, mesnate svinje 26, svinjska mast (100 kg) 3800 do 3900, salo 36.50. Tenda celo čvrsta radi izvoza v inozemstvo.

Bjelovar, 25. januarja. Mesnate svinje 22 do 25 Din.

Varaždin, 26. januarja. Na tedenskem sešnju so se prodajale mesnate svinje po zelo visokih cenah od 26 Din. Mnogo se je nakupovalo za izvoz.

—Vinarska zadruga v Metliki bo imela dne 4. februarja t. l. na svojem vinsem sešnju nad 100 vrst raznih novih in starih vin po zmerni ceni, na kar opozarjamo zlasti naše gostilničarje in vinske trgovce.

—Zveza Slovenije z morjem. O tem za Slovenijo prevažnem vprašanju so se posvetovali pod predsedstvom g. dvornega svetnika Frana Šuklje, kakor smo že poročali, dne 23. t. m. upravni sveti Dolenjskih železnic, lok. žel. Ljubljana—Vrhnika in Kranj—Tržič. Po strogo objektivnem in tehniško strokovnem poročilu gradbenega direktorja g. ing. Antona Klinarja o obeh v poštven prihajajočih variantah se je vnela vsestranska stvarna debata, katere so se udeležili gg. dr. K. Triller, ing. Milan Šuklje, ing. Karl Polak, dvorni svetnik Šuklje in končno referent g. ing. Anton Klinar. Soglasno je bila sklenjena sledeča resolucija: Upravni sveti Dolenjskih železnic, lok. žel. Ljubljana—Vrhnika in Kranj—Tržič, so na skupnem posvetovanju o železniški zvezi z morjem dne 23. januarja 1923 po referatu gradbenega direktorja g. ing. Antona Klinarja in po intenzivni stvarni razpravi soglasno sklenili: a) Državna vlada se naproša in poziva, da pred končno rešitvijo vprašanja železniške zveze Slovenije z morjem skliče enketo tehniških in gospodarskih strokovnjakov, raztegne svoje študije tudi na progo Kočevje—Brod Moravice ter njej posveti tisto pozornost, katero zasluži zlasti iz gospodarskega stališča. b) Da se objavi poročilo gradbenega direktorja g. ing. Antona Klinarja v obliki brošure v slovenskem in srbohrvatskem jeziku.

—g. Zagrebaški zbor i zemljaci u inozemstvu. Pozivljajo se i mole zemljaci u inozemstvu, naročito koji borave u industrijskim i trgovinskim centrima u stranim državama da se jave upravni Z. Z. u svrhu pripomoči oko akcije prilive informacija i propagande zborovih ciljeva.

—g. Tečaj za sadjarje. V dnehi od 15. do 17. februarja 1923 se vrši na kmetijski šoli na Grmu trodnevni sadjarski tečaj. Tečaj ima namen, da izuči sadjarje in kmetovalce v pravilnem vzgojanju, cepljenju, saditvi in oskrbovanju sadnega drevja, ter v umni uporabi sadja. Poučevalo se bo ne samo z besedo, temveč tudi praktično. Drevesničarstvo in umno sadjarstvo bi nam lahko donosalo lepe dohodke, ako bi se ga z vneto oprijeli. Zato naj bi se tečaja v obilnem številu udeležili zlasti mlajši kmetovalci in kmetijski mladeniči. Revni in oddaljeni dobijo tudi prispevek v hrani. Kdor se misli tečaja udeležiti, se naj zlasti po dopisnici takoj, najpozneje pa do konca tega meseca, pri ravnatelstvu drž. kmetijske šole na Grmu, p. Novomesto.

—g. Tečaj za pridelovanje in pravilno uporabo krme. Naša živinoreja zadnja leta silno trpi pod pomanjkanjem krme. Tega pa ni kriva samo dvoletna suša, temveč v veliki meri tudi pomanjkljivo oskrbovanje in gnojenje travnikov in deteljšč. Da se kmetovalcem pokaže kako je dvigniti pridelok na krmi in kako je z njim umno ravnati in varčno gospodariti, priredi drž. kmetijska šola na Grmu teoretično-praktičen tečaj za umno pridelovanje in pravilno uporabo krme. Ta tečaj se vrši dne 19., 20. in 21. februarja t. l. Revni in oddaljeni udeleženci dobe na zavodu prispevek v hrani. Priglasiti se je ravnatelstvu žimprele, najpozneje pa do 10. februarja t. l.

—g. Velesejmi v Španiji. Konzulat kraljevine Srbije v Slovencev v Barceloni sporoča uradu Ljubljanskega velesejma, da se vrše v letu 1923: a) razstava pohištva in notranje dekoracije meseca maja; b) kongres - razstava stavbene tehnike in to v mesecu decembru 1923. Z ozirom na internacionalni karakter teh velesejmov in pomen Španije za našo industrijo in naše proizvode je želeli, da se naše tvrdke v večjem številu udeležijo teh prireditve.

—g. Znižanje cen na transatlantskih brodovih. V Zedinjenih državah so transatlantski brodovi pretekli dni znatno znižali cene za vožnjo na črtah iz New Yorka na Skrajni Vzhod potom Združenih držav. Potni listi, ki so stali 146 lir šterlingov, stanejo sedaj 120. Ameriške tvrdke hočejo delati konkurenco evropskim in so v to svrhu pridobile v Londonu svojega zastopnika v osebi Sir Winchestera, ki ima zelo dobro ime v pomorskem svetu.

—g. Železniški tarif v Čehoslovakijski se znižajo za razne predmete, kakor na primer za živo perotino, svinjsko meso, mošt, jesihi, moko, pivo, sir, mast, jajca, zaklane živali, krompir, kruh, žito itd. Pač nekaj izrednega, ker ponavadi čujemo iz vseh evropskih dežel le o povišanju železniških tarifov. Poleg drugih dežel, katerih zvišanje železniških tarifov smo že naznanili, se poroča iz Grške, da poviša svoje železniške tarife za potnike in prtljago za 70 in pol odstotka, za blago pa za 50 odstotkov.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA.

Ponedeljek 29. januarja: Madame Sans Gene. Red E.

Torek 30. januarja: Zaprt.

Sreda 31. januarja: Vojiček. Red D.

Četrtek 1. februarja: Čudež sv. Antona in Črna dama iz sonetov. Red C.

Petek 2. februarja: Ob 3. popoldne Svata Krečinskega. — Ob 8. zvečer: Madame Sans Gene. Izven.

Sobota 3. februarja: Vojiček. Red B.

Nedelja 4. februarja: Ob 3. popoldne Čudež sv. Antona in Črna dama iz sonetov. — Ob 8. zvečer: Vojiček. Izven.

Ponedeljek 5. februarja: Madame Sans Gene. Red A.

OPERA.

Ponedeljek 29. januarja: Zaprt.

Torek 30. januarja: Seviški brivci. R. B.

Sreda 31. januarja: Nižava. Red E.

Četrtek 1. februarja: Mefistofeles. Red A.

Petek 2. februarja: Carmen. Izven.

Sobota 3. februarja: Triptychon. Red D.

Nedelja 4. februarja: Ob 3. popoldne Gorenjski slavček. Izven.

Ponedeljek 5. februarja: Zaprt.

—Gledališki abonenti se vlnudo vabijo, da plačajo do 6. februarja t. l. drugo polovico obroka svojih abonmanov. —Uradniški abonenti naj blagovolijo plačati do istega dne 5. obrok.

—V mestnem gledališču v Celju je celjsko dramatično društvo v soboto zvečer z dobrim uspehom vpriporilo igr. »Kozarec vode«. Gledališče je bilo polno občinstva. V nedeljo so nato gostovali Celjani z isto igr. v mariborskem narodnem gledališču.

—»Zvonček«, list s podobami za slovensko mladino, prinaša v januarski številki tole vsebino: Anica: Novoletne čestitke. —Ivo Trošt: Ratko Lipovec. —Matija Pirc: Maribor. —Tone Gaspari: Matjaževi hajduki. —Naše morje. —Fr. Ločnikar: Medvedov god. —Pouk in zabava. —Kotiček gospoda Doropolskega. —V XXIV. letol.

—Ročenka čehoslovenske republike. Čehoslovaška narodna demokracija je izdala ravnokar »Ročenko čehoslovenske republike«, katero je uredil poslanec dr. Anton Hajn. Po obsegu je to silno bogat čehoslovaški almanah. Na 500 straneh je nagradnega raznovrstnega materiala, literarne, kulturne, politične, gospodarske, trgovske, športne in druge vsebine, tako da se sodi, da je to delo prve vrste med čehoslovaki. Cena znaša 50 Kč s poštnino 53 Kč. Dobiva se v sekretariatu čehoslovaške narodne demokracije Praga II, Mariánská ulica št. 3/II. V poročilu o čehoslovaških konzulatih v Jugoslaviji se nahaja kratek sestavek generalnega konzula v Ljubljani dr. Beneša, govoreč o trgovskih stikih med Čehoslovakijsko in našo državo. »Ročenko«, ki predstavlja živahno delavnost bratov Čehoslovakov na vseh poljih, toplo priporočamo jugoslovanskemu občinstvu.

—D. J. Filipovič: Srbijak. Kraljevič Marko. Kotarski serdar. (Cvitanovič, Beograd). Nedavno je izšla lično opremljena knjižica, 25 kratkih in gladih povpek o kraljeviču Marku, katerega spremljamo na podlagi narodnega izročila od zibke, ko vitez Dejan oznanja srečnemu očetu Vukašinu: »Kralju, ... Bog nam srečo da. Slušaj, lav ti u kolevci plače! pa do trenutka, ko na Mrvini planini kleči Prilipkinja vila in

Kraj ne Marko ugasmila gleda; Strašni brk mu legao po grud, mrtav junak, strah zverju i lud'ma Mrtvim likom još strah pripoveda. Premnogi vdovi in osamljenki se bo danes priigala Andjeljina kletva, ki jo je izrekla zapuščena Markova žena: »O, neka su prokleti megdanil! saj

Tri godine kako čeznem mlada, Tri godine kako oko žudi, Vinograde, ko će te obrati? Ko će hlada mladom srcu dati, Što izgora na dnu pustih grudi? Isti ciklus opeva tudi Banovića Sekulo; ki ga omenjamo zastran onega etimologa, ki išče izvor slovenskega prilikma (Sekula) v Italiji in Nemčiji namesto na Balkanu. Razen tega srečamo še 15 pesmi posvečenih kotarskim glavarjem, ki se kaipada boré proti »nekrstu«, proti neljudem, t. j. Turkom. To so vam vse postavbe: Teške toke, od četiri oke, Stežu drugi tvrde od kamena. A nad oč, življe od plamena, Nadvile se čelenke visoke.

Z. A. Denig.

—Francosko pisateljsko društvo in zaveda Victoria Marguerita. Victor Marguerite, ki je bil zaradi svojega romana »La Garconne« izključen iz Francoske častne legije, se je pritožil zaradi tega pri Francoskem pisateljskem društvu, čigar častni predsednik je, naglašujoč, da v njegovo izključitvijo iz Častne legije ogrožena njegova pisateljska svoboda. Odbor Pisateljskega društva je preteklit teden v posebni seji razpravljal o tej pritožbi ter sklenil, da ne more ugoditi pisateljevi želji ter središevati v tej zadevi. Svoj sklep opira na sledeče razmotrivanje: Izključitev iz Častne legije se ne more smatrati kot ogrožanje osebne ali pisateljske svobode Margueritove. Brž ko bo ta svoboda v resnici ogrožena, je odbor pripravljen intervenirati.

Glasbeni vestnik

—Odbor Zveze slov. pevskih zborov ima v sredo, dne 31. jan. 1923 ob šestih zvečer v Glasbeni Matici, soba št. 6 svoje redno sejo. Ljubljanski odborniki naj se je gotovo udeležijo, zunanji pa po možnosti. Tajnik.

Ustanovitev Jugoslovanske Sokolske Matice.

V sokolskih vrstah in društvih se je že dalj časa občutila velika potreba po strokovnih, znanstvenih in etičnih knjigah. Sokolska društva so iskala knjig, a jih ni bilo dobiti. Lansko leto se je sprožila v Savezu ideja ustanovit lastno tiskovno zadrugo — »Jugoslovanska Sokolska Matica«, ki naj bi med Sokolstvom potom tiska širila sck. idejo ter obenem znanstvo in lepo knjigo. Za redakcijo pravil se je osvojval poseben pripravljajni odbor, obstoječ iz bratov dr. VI. Ravniharja, E. Gangla, dr. R. Fuxa, Bajžila, Kramarja, dr. Popovića (Zagreb) in Švajgarja, ki je sestavil zadruga pravila in jih dal dne 30. junija 1921 pri trgovskem sodišču v Ljubljani registrirati. Akcija za ustanovitev »Matice« se je organizatorno nadaljevala, nabirali so se deleži za zadrugo. Sprva je bila akcija zelo živahna, pozneje je nekoliko ponesla. Mnogo sokolskih društev še ni prijavilo pristopa k zadrugi.

V soboto dne 27. t. m. ob 17. je bil v magistratni dvorani ustanovni občni zbor, ki ga je otvoril podpredsednik Saveza tr. E. Gangl s kratkim pozdravnim govorom.

Savezni tajnik dr. R. Fux je na kratko navedel razloge, ki so dovedli JSS do ustanovitve »Matice«. »Jugoslovanska Sokolska Matica«. Prvi razlog je, da ima naše Sokolstvo še mnogo premalo prave strokovne literature, kakor čehoslovaško, dala pa tudi društva zelo povprašujejo po knjigah idejne in strokovne vsebine, česar pa Savez doslej ni mogel popolnoma z. Jostiti. Končno pa se tudi od Saveza založne knjige zelo počasi razprodajajo in je torej potrebna posebna propaganda oziroma reklama, ki jo naj vrši »Matica«.

Br. Verij Švajgar je poročal o navedenih Matici in o dosežanih uspehih akcije za ustanovitev zadruge. Do sedaj je podpisanih 1295 deležev in znaša gotovina zadruge 28.007 dinarjev. K zadrugi je pristopilo 125 sokolskih društev. Mnogo društev pa pristopa še ni javilo in je potrebna živahna agitacija.

Savezni tajnik dr. Riko Fux je predlaga zadruga pravila točko 7. Zadruga ima namen širiti med sokolskimi vrstami sokolsko literaturo, muzikalije, tiskovine, časopise, brošure »d. Zadruga delež znaša 25 dinarjev. Na orodlog brata dr. Šemirva je občni zbor zadruga pravila sprejel en bloc.

Starosta JSS dr. Vladimir Ravnihar je nato prevzel predsedstvo ter takoj odredil volitve zadrugnega odbora. Na predlog br. Bajžila so bili per acclamationem izvoljeni v upravni odbor: predsednik br. dr. Milan Šubić, njegov namestnik br. Plesničar Pavel, tajnik br. Šebenik Drago, blagajnik br. Martin Tone, odborniki: bratje Štrkelj Franca, Bohinjec Joža, Mulaček Josip in Mahkota Ivan. Savezno starešinstvo imenuje v odbor 3 odbornike, ki imajo pravico veta. V nadzorstveni svet so izvoljeni bratje: Medić Franca, dr. Vlad. Krečič, Leo Franke in dr. Pipenbacher. Po volitvah so sledili razni predlozi: br. dr. Fux je priporočal uravnavno odbor, da prične z živahnim nabiranjem članov. Zastopnik beogradskega Sokola br. Paunović je predlagal, da naj upravni odbor skuša zainteresirati tudi denarne zavode, da pristopijo k Matici, da se ustvari zadostna glavnica, s katero bo mogoče uspešno delovati. Br. dr. Fux je dalje predlagal, da stopi upravni odbor v stik z »Jugoslovansko Matico« v Ljubljani ki ima že svojo knjižarno, da prevzame tudi razpečevanje sokol. literature. Predsednik JM in starosta br. dr. V. Ravnihar se je povsem strinjal s predlogom br. dr. Fux je dalje predlagal, da stopi upravni venska Matica rada prevzela nadobno prodajo sokolskih knjig. Nato je bil zaključen ustanovni občni zbor.

Občni zbor »Sokola II«.

Akcija za zgradbo Sokolskega doma na Prulah.

V realni telovadnici je bil večeraj, v nedeljo dne 28. t. m. ob desetih popoldne skoraj tri ure trajajoči, sedanjem časovnim razmeram primerno dobro obiskani občni zbor »Sokolskega društva Ljubljana II«, ki je imel poleg drugega velenjav, pozitiven uspeh za nadaljnji krepki razmah sokolske misli v dvorskem in šentjakobskem okraju. Občni zbor je spravljal akcijo za zgradbo impozantnega Sokolskega doma — v oddoljni štadij. Ob 15letnici Sokola II. se postavljajo temelji bodočemu plodonosnemu kulturnemu in etičnemu delu Sokolstva.

Ob sklenitvi zboru je starosta br. dr. Fetičnik-Frankheim otvoril razpravo o posamnih točkah dnevnega reda, pozdravljajoč zastopnika »Zpe — župnega nadzornika br. Bojana Drenika in omenjajoč v kratkih črtah društveno zgodovino, 15letnico obstoja, tekom katere dobe si je Sokol II. priboril marsikatero lepe uspehe, tako tudi na zmagoslavju in sijajnem lanskem jugoslovanskem vsesokolskem zletu.

Br. Bojan Drenik je v imenu župe Ljubljana I. pohvalno in priznalo omenil društvo, Sokola II, ki je tudi poštrenovalno in mnogo pripomogel k uspehom vsesokolskega zletu. Glede telovadbe so ob zletnih dneih častno rešili svoje nalogo člani in članice, posebno pa tudi moški in ženski naraščaj. Sokol II. si je priboril pri tekmah tudi prav častna mesta.

Tajnik br. Pavle Kalan je podal pregledno, s čutom in iskrenostjo do ideje sestavljeno poročilo o notranjem in zunanjem delovanju društva v vseh podrobnostih. Društvo šteje sedaj celokupno 514 članov in 19 ustanovnikov. V notranji organizaciji so se izvršile radikalne izpremembe. Sokol II. praznuje letos 15letnico svojega obstoja in življenja. Za obletnične slavnosti se izdeluje poseben program, tako za marec javna akademija in za maj — razvije naraščajevca praporja.

Načelnik br. Albin Smole je podal sistematični pregled društvenega delovanja

Sokolstvo.

v tehnično telovadnem smislu. Ugotovil je, da je Sokol II zelo napredoval in dosegel v svojem razvoju lepe sadove; v bodočnost lahko zremo z zaupanjem, ker si v kratkem zgradi lastno svetilišče. Strokovno »tehnično« je omenil uspehe Sokola II. pri vseh lanskih tekmah.

Načelnica s. Marija Varogova je v temperamentnem poročilu orisala delovanje in nastop članic, ozi. ženskega naraščaja pri vseh javnih prireditvah, nastopih, tekmah in posebno pri lanskem zletu.

Blagajnik br. Aleksander Valjavec in br. Kocijan v imenu gradbenega odbora, sta poročala o finančnem stanju in premoženju društva. Celokupno aktivno drusitveno premoženje znaša 62.128.84 Din; pasivni — Br. Kocijan je podal obenem tudi poročilo o dosežanih delovanju gradbenega odbora. — Br. Cermak je podal poročilo o delovanju društvene godbe in muzikalnega odbora.

Vsa poročila je občni zbor soglasno odobril.

Ko so bile sprejete nekatere spremembe društvenih pravil v smislu od Saveza sestavljenih enotnih vzornih pravil in ko se je določila letno članarina na 20 Din in na 2 Din obvezno za gradbeni fond, je namestnik staroste dr. Milan Šubić poročal o dosežanih akciji za zgradbo Sokolskega doma. Akcija je stopila sedaj v oddoljni štadij; od poštrenovalnosti članov in članic je odvisno, da obrodijo polni uspeh.

Dne 26. t. m. je bila z go. Minko Lavrenčičevo podpisana predpogodba in čez nekaj dni obvezna kupna pogodba za nakup stavbišča par. št. 23/11, kat. obč. Karlovske predmestje (na Prulah). Stavbišče je zelo prostrano, na njem se po zasnovanih načrtih dvigne za šentjakobski okraj in bližino mogočen kulturni hram. Tu bodeča z razmahom mogla delovati šentjak. gospodarsko društvo in Sokol II. Obe društvi sta skupno kupili omenjeno stavbišče za 490.000 kron. V kritje delne kupnine (okoli 140.000) je treba uvesti akcijo potom nabiranih pol in subskripcije. (Ze na večerajšem občenem zboru je bil v tem pogledu dosežen velik uspeh!)

Pri nato sledenih volitvah so bili izvoljeni v odbor per acclamationem, oziroma soglasno: br. dr. Milan Šubić starosta, br. Fran Bergant II. nam. staroste, s. Marija Šićeva II. nam. staroste, br. Albin Smole za načelnika, s. Marija Varogova za načelnico, br. Josip Jeraš za načelnika mladinskega odbora, br. dr. Rudolf Molé za predsednika prosvetnega odbora, brat Slavko Kobé za II. tajnika, br. Vladimir Kuščer za II. tajnika, br. Aleksander Valjavec za blagajnika, br. Tone Vidmar za matricarja, br. Tine Šturm za gospodarja in v odbor: br. dr. O. Fetičnik-Frankheim, br. Pavle Kalan, br. Jože Pleško, s. Irma Lampičeva in s. Marija Puhova Namestniki: br. Tone Petrovič, br. M. Škrem, s. Ivanka Urbančičeva, br. Matija Pogačnik in br. Tone Židan. Za preglednika računov: brat R. Est in br. Kocijan.

Ko je občni zbor izrekel zahvalo in priznanje dosežaniemu starosti, je starosta br. dr. Šubić zaključil občni zbor.

—Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo, da se vrši občni zbor v nedeljo dne 4. februarja t. l. ob pol 9. dopoldne in ne ob pol 10., kot je bilo pomotoma objavljeno v časopisih dne 27. in 28. t. m.

—Na maskeradi Sokola v Zagorju svira muzika dravske divizijske oblasti. —Radi prejšnjih prijav mask se bratska društva ponovno opozarjajo na njih prijavo. Prireditve so vrši v vseh prostorih Sokolskega doma.

Turistika in sport.

—Inozemske nogometne tekme. Dunaj, 28. januarja. Amaterji so v prvenstveni tekmi potokli Hertho s 3 : 1 in so sedaj zopet na prvem mestu z 18 točkami pred Rapidom in Admido.

Sportklub : Hakoeh 4 : 2 (2 : 2). Zmagovito tekmo je vzbudila senzacijo. WAF: Vienna 4 : 3 (3 : 2).

—Španija. Sevilla 28. januarja. I. F. C. Nürnberg : Sevilla 2 : 1. I. F. C. Nürnberg : Madrid 3 : 3.

—San Sebastian, 28. januarja. Tekma med reprezentancama Španie in Francije je končala 3 : 1 v korist Španije.

—Za športni večer, ki se vrši v sredo, 31. januarja v Narodnem domu vlada izredno zanimanje. Večera se bodo udeležili številni tudi ljubljanski Čehi, s čimer bo dano privediti slovansko obilježje. Prireditve se bo otvorila z ovorturo »Prodne neveste«, nakar bo godba Dravske divizije ovila posetnike v sladke akorde plesnega sporeda. Zabavni del in ples, ki ga bosta iz prijaznosti vodila gg. Viček in Černe, bo nudil prvostavno razvedrilo in neprisileno družabno razpoloženje, v katero bodo unesle maske mladostno razigranost in s šegavostjo dvignile predupno živahnost. Kakor vse kaže, bo »Sportni večer«, ki bo tik pred plemenitim pomladnim prvenstvenim tekmovanjem — v smehu in plesu družil vse športnike in športu naklonen občinstvo, ena najlepših zabav letošnjega predpusta. — Ker je vstopnice omejeno število, se ni bati, da bi gneča kvarila plesni vžitek.

—Slovenski dirkalni klub v Ljubljani vabi svoje člane in prijatelje jahalnega sporta na sestanek, ki se vrši v ponedeljek dne 29. jan. t. l. ob pol 9. zvečer v restavraciji »Zvezda« radi ustanovitve »Kola jahača« v Ljubljani.

—Zimski trening S. K. Ilirije v Nušakovu. Jahalnice je razdeljen sledeče: nogomet in lahka atletika v torek in četrtek od 19. do 21. ure in v nedeljo od 15. do 17. ure; roketmet v torek in četrtek od 18. do 19. ure. Nogometni in atletični trening vodi g. Janoušek. — Ker je računati že koncem meseca februarja na prve noometne tekme, pozivlja odbor posebno nogometne, da se redno in polnoštevilno udeležujejo treninga. — V petek od 18. do 20. ure in v nedeljo od 17. do 20. ure trenirajo v jahalnici S. K. Jadrana. S. K. Slovan in Ljublj. akad. S. K. — S. K. Ilirija.

DOPISI.

— Iz Stične nam pišejo: V naši občini sta se pojavili dve boleznii in sicer škerlatinka in difterija. Umrlo je že nekaj malih otrok. Okrajno glavarstvo v Litiji je 25. t. m. semkaj poslalo okroglega zdravnika iz Litije in obenem tudi okroglega zdravnika iz St. Vida pri Stični. Oba sta obiskala bolnike po hišah in potrebno ukrenila. — Splošno je v naši občini sedaj zdravstveni položaj — nepovoljen, zakaj od Novega leta do danes je tukaj že umrlo 12 oseb. — O sobito stare osebe pobira — kruta zima. — Umrli je tudi č. g. Leopold Vuk, upok. župnik iz Lipe na Goriškem Krasu — na marazmu. — Dočakal je 86. let ter je daroval svoječasno svojo zlato in diamantno mašo. Bil je od septembra 1916. leta tukaj kot begunec. Č. g. Vuk je bil najstarejši duhovnik goriške nadškofije. Tukajšnji nemški samostan mu je priredil lep pogreb, kojega se je udeležilo čepprav v sneženem metežu, mnogo naroda. Pogreb je vodil samostanski prior regens č. g. D. Augustio v spremstvu vseh tukajšnjih čast. menihov. Udeležili so se pogreba: šolska mladina z učitelstvom, dijaki tukajšnje spodnje gimnazije, kateri so zapeli lepi žalostniki pred stanovanjem in na pokopališču, kjer počiva poleg ranj. dekana Čebalarija iz Opčin pri Trstu. Č. g. regens je imel v cerkvi lep govor o ranjem. Pogreba se je udeležilo tudi več ljudi iz Mirnega pri Gorici in feldmaršal Lavrič.

—Mariborska »borza« za navilanje cen. Iz Maribora nam pišejo. Na Rotovškem trgu v Mariboru tik ob mestnem magistratu stoji stara gostilna, na kateri se sedaj nahaja napis Fran Roschanz. V teh starih prostorih se shajajo redno ob kritičnih časih naše valute reprezentanti različnih zadrug, kakor pekarska, gostilničarska itd. Kadar je videti to gospodo se shajajo v teh lokalih je za Mariborčane barometer, ki v par urah pokaže visoko poskoži z novim podražanjem cen enkrat pri pekih, drugi v kavarnah, tretji v gostilnah. Zato je ta gostilna zaslovela kot »borza« ali tudi kot kovačnica za navilanje cen. Tako je ta borza zadnje dni podražila pečivo in takoj za njim tudi najvažnejše plače v kavarnah. Vse kritike ne pomagajo nič, gospode »borzilanci« imajo edinolo svoj žep pred očmi.

—Tihotapci. Iz Maribora nam poročajo: Ponoči dne 14. novembra t. l. je vdrla s puškami oborožena tolpa mož, med katerimi sta se nahajala tudi Janez in Lorena Poročnik, najprej v privatno stanovanje orožnika Franca Ferjančiča, nato pa tudi v orožniško vojarno z namenom, da pretepejo orožnika, ker je aretirati tihotapca Ignaca Poročnika na od vzvayemje moko, katero so zaplenili Tomažu Hartmanu. Ferjančiča drhal ni našla ne v stanovanju ne v vojnari. Prisilila je nato Ferjančiča, da mu Matildo ter lastnika hiše Konrada Kajsarja, da sta jim morala vse razkazati, ako so ni Ferjančič skril. Pri odhodu pa so odnesli iz stanovanja štiri lovške puške iz vojne pa tri vojaške karabine z municijo in eno patrolno torbo. Pri razpravi, ki se je vršila dne 24. t. m. pri okrajnem sodišču v Mariboru, so se morali zagovarjati brata Poročnik in Peter Kraker, posestnik na Kleinradu v Avstriji. Zadržega ni bilo k obravnavi, ker ga Avstrija ni hotela izročiti tukajšnjemu sodišču. Brata Poročnik sta se pa zagovarjala tako, da sta krivdo zavračala na druge, posebno pa na Krakerja. Sodišče jima ni verjelo vsega in obdodilo je oba radi zločinstva tatvine, javnega nasilstva in tihotapstva, in sicer Janeza Poročnika na šest, Lorena Poročnika pa na osem mesecev težke poostrene ječe.

—Prva loterija mariborske gradbene akcije. Prireditve loterije je definitivno sklenjena. Loterija nosi oficijelni naslov: I. loterija Mariborske gradbene akcije. V seji dne 25. januarja se je konstituiral poseben odbor, ki je poverjen izvršiti celoprireditve. Predsednik odbora pošter Kunst tajnik novinar Pirc, blagajnik bančni prokurist Zaplotnik, knjigovodja poštar Tiferna gruber, v nadzorstvu finančni svetnik dr. Valjavec, inž. Kiffmann in stavbenik Glaser. Število srečk se je določilo na 16.000 po 25 Din. Trije dobiki, in sicer: tri lične novozgrajene hiše z vrtni. Prva hiša pride neobremenjena v last dobitelja, drugi dve bode obremenjeni s 30 % hipoteke. Hiše se grade na mestnem stavbišču blizu vojne reke. Natečajni na stavbena podjetja se takoj razpišejo. Srečke bodo umetno izdelane spredaj s hišo, ki predstavlja glavni dobiček. Zrebanje se vrši takoj po razporedani zadnji seriji. Razprodaja srečk tudi izven Maribora se prične takoj, ko dobi pododbor dovoljenje od ministrstva poljske privrede i voda. Ta izredna pot obeta po raznih dosežanih breuspešnih poskusih tudi v Mariboru zlomiti gradbeno pasivnost, prvi korak k odpomoti stanovanjske bede, ki je v Mariboru postala v zadnjem času zares že katastrofalna.

—Značino za mišljenje celjskih nemščinarjev. Celjska »Nova Doba« prinaša značilno grozilo anonimno pismo g. J. Prekoršku, ki je je napisal v »Novi Dobi« o svoječasnih »naštvih celjskih nemščinarjev zoper Slovence. Pismo se glasi: Srbska svinja! Na Vaš zadnji članek u Novi Dobi — srbska svinja — Pazite se, tekem 6 dni Vašega življenja. Vi zanicuete nemstvo, pa mi kot rojeni Slovenci, mi od slovenske matere Vam naznamimo, da so bili zlati časi preje v Avstriji in so bodo prišli. Ludstvo je drugzega mišljenja kot eden posamezni nizvednež, kojega naloga je edino strup v ludstvo spraviti. Spomni se srbska svinja naše obilube, 6 dni. Ako si predznete še kaj opomniti u časopisah srbska svinja uživa. Vam naznamimo imena, pa nas lahko s 100 politostom pustite zapreti. Svinji klub masčevalcev. — To značilno pismo jasno kaže, kako priluteni in potuhneli so naši narodni nasprotniki klub raznim njihovim patriotskim izjavam. Smo radovedni, kaj poročajo na to »Cillierca«?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1923.

— **Odpoklican naš konzul v Celovcu.** Naš konzul v Celovcu, V. V. Rašić je odpoklican in je že zapustil svoje mesto. Zanimivo in značilno ob enem je, da so »Freie Stimmen« dne 22. t. m. prinesle notico: »Ein Abschiedsgruß des südslawischen Konsuls, ki se glasi v prevodu: S svojega mesta odpoklicani jugoslovenski konzul g. dr. V. V. Rašić prosi za objavo tehle vrste: »Večeceni gospod urednik! Vred premetite zapustim jutri Celovec in odidem v Beograd. Ker nisem v stanu na številne dopise (!), ki sem jih prejel ob priliki mojega nenadnega odpoklica, posebej odgovarjati, prosim vljudo, da sporočite spoštovanemu prebivalstvu Koroške, Tirolske in Vorarlberške, da sem preživel v času svojega devetmesečnega bivanja v Celovcu kljub delikatni službi prijetne (!) ure, in sem za te, kakor tudi za podporo in naklonjenost (!) hvalen deželni vladi, kakor tudi častitemu prebivalstvu ter se jih bom rad spomnil in ohranil v dobrem spominu. Z odličnim spoštovanjem konzul V. V. Rašić. Celovec 22. januarja 1923.« Ko čitamo te vrstice, se spominjamo na neštete pritožbe koroških Slovencev glede potnih listov. Kako uspešno je gospod konzul zastopal našo državo, je bilo opetovano pojasnjeno v listih. Gotovo pa je pripisati »naklonjenosti« deželne vlade Koroške, da g. konzul dolgo časa ni mogel dobiti v Celovcu stanovanja in da je mesece uradoval v neprimernih prostorih hotela »Sandwirt«, kjer je bila preje točilnica. To je seveda služilo ugledu naše države. Gospod konzul je bil, kakor je baje razvidno iz številnih dopisov med celovškimi Nemci zelo priljubljen, zato se ni čuditi, ako so »Freie Stimmen« pogosto pisale, da Srbi nečesto ničesar slišati o Koroški in da izhajajo zahteve po Koroški iz — Ljubljane. Ali se bo g. konzul SHS tudi v »Koroškem Slovenscu« posloval tako prijazno od slovenskega prebivalstva, bomo videli. Nadejamo se, da bo naša vlada vsaj sedaj uvidela nujno potrebo, da se poje na to važno mesto v Celovcu sposoben naš zastopnik, mož, ki temeljito pozna razmere ne samo na Koroškem, marveč tudi v Sloveniji in ki bo z energičnim nastopanjem resnično uspešno varoval naš ugled in interese naše kraljevine na Koroškem.

— **Podržavljenje južne železnice.** Kakor vse kaže, je postalo podržavljenje južne železnice aktualno. Najbolj interesirani so na tem uslužbenci južne železnice, ki bodo najprej čutili spremembo uprave na svoji lastni koži. S skrbjo gledajo v bodočnost, ker se jim ne obeta nič dobrega. V soboto se je vršil sestanek nastavljenec južne železnice, ki je bil jako številno obiskan in na katerem je bilo sklenjeno storiti vse korake v svrhu varovanja interesov in pravic uslužbencev južne železnice. Za kaj gre personalu? Odgovor je jako enostaven: da se mu ne bo stabele gošča kot sedaj. Toda na tem je interesiran ne samo personal, temveč tudi javnost, posebno Slovenija. Ta mora zahtevati, da ne bo južna železnica pod državno upravo slabše obrabljala kakor dosedaj in da ne bodo kraji, po katerih teče ta železnica, gospodarsko oškodovani. Glavna zahteva pa je, da ostane ravnateljstvo prog južne železnice tudi za slučaj podržavljenja uprave v Ljubljani!

— **Volitev župana.** Mestni magistrat razglašajo: Pri volitvi župana in podžupana glavnega mesta Ljubljane dne 27. t. m. je bil z 33 od 46 oddanih glasov izvoljen za župana g. dr. Ludevit Perič, z 31 od 46 oddanih glasov pa za podžupana g. dr. Ivan Stanovnik. To se daje v smislu § 52 zakona o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji javno na znanje z dostavkom, da je po določilu § 53 tega zakona morebitne pritožbe zoper volitev župana ali podžupana vložiti v nepretrganem roku 8 dni po dnevu objave volitve neposredno pri pokrajinski upravi za Slovenijo (oddelku za notranje zadeve). Vlado komisar: Dr. Senekovič I. r.

— **Minister dr. Zupanič na Bledu.** Z Bleda nam poročajo: Včeraj je minister dr. Zupanič posetil letno rezidenco našega kralja, naš divni Bled. Prebivalstvo, ki je na svojih hišah razobesilo državne in narodne zastave, ga je presrečno sprejelo. Minister je v občinskem uradu sprejemal razne deputacije in nosamnike, ki mu jih je predstavil podžupan Kenda. Občina je priredila na čast ministru v hotelu Toplice svečan obed. Kralju in kraljici je prebivalstvo poslalo brzojavno izrazu udanosti, ministrskemu predsedniku Pašiču pa pozdrav.

— **Društvo znova sporočamo.** Da mečemo dosledno v koš vse društvene oblike, katerim ni istočasno priložena predpisana prislojba, odnosno društveni davek. Tudi takšnih objav ne prištevamo, ki se nam pošiljajo s priponko, da snaj dotičnemu odboru sporočimo eventualne stroške, ker imamo s tem samo nepotrebne stroške in

nepotrebno delo, saj smo se prepričali, da ta društva potem ne redkokrat izpolnijo svoje obveznosti.

— **Pesnik Josip Stritar v domovini.** Po dolgih letih trpljenja in pomanjkanja je v petek popoldne dospel naš sivolasi pesnik zdrav in srečen v Rogaško Slatino. V tem biseru naše domovine bo preživel v svoji visoki starosti še določene mu dneve in upajmo, da mu bo le-ta ljubezen naroda podaljšala do skrajnih meja. Da se je mogla ta narodna akcija oziroma častna zadeva našega naroda tako ugodno rešiti, je v prvi vrsti zasluga gosp. pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju, ki je vodil vse predpriprave in posredovanja na merodajnih mestih, da se je starčku Stritarju preskrbelo kar najugodnejše potovanje. Jednaka zahvala gre gospodu sanitetnemu šefu dr. V. Katičiču, ki je odstranil eno važnih ovir, ki so se do sedaj stavile vrnitvi Stritarja v domovino s tem, da mu je odkazal v zdravilišču primeren stanovanje. Posebno smo dolžni tudi zahvaliti ravnateljstvu južne železnice, ki je dalo na najkvalitetnejši način na razpolago Stritarju vse potrebno za udobno potovanje. Konečno ne smemo pozabiti poštvalnosti rodoljubov in prvi vrsti narodnih dam Rog. Slatine, ki so skrbjele za stanju sivolasega pesnika primeren časten sprejem in so oskrbele tudi jedilno shrambo njegovega stanovanja z vsemi življenjskimi potrebščinami. Pesniku Stritarju želimo, da bi se počutil srečnega v domači zemlji po kateri mu je tako dolgo brezpoleg njegovo zmučeno srce.

— **Kraljeva poročna slika.** Sobotno »Jutro« poroča, da je prejel minister n. r. dr. Gregor Žerjav od Nj. Vel. kralja krasno fotografijo. Faktično so dobili sliko vsi člani vlade, ki so bili v Pašičevem kabinetu ob času kraljeve poroke. Zmotno je torej misliti, da je to neko posebno odlikovanje. Verjetno je, da se je dostavitev tega darila vsled ministrove bolezni zakasnila. Slika je v resnici krasen izdelek, toda okvir ni iz zlata, temveč je samo pozlačen.

— **S pošte.** Imenovan je za poštaria VI. razreda začasni poštar I. razreda Jovan Miloković v Ljubljani. Podeljena je odpraviška služba v Zg. Poljskavi Mariji Staraščina, v Dobu pri Domžalah Francišku Pangretu, v Dragatušu Gabrijelu Karun, v Radni Mariji Amon, pri Sv. Juriju v Slov. gor. Mariji Bauman. — Stalno je nameščena pri pošti v Celju poštarica Marija Rabič. — Premoščen so: odpravica Francka Peterman iz Doba pri Domžalah v Domžale, poštar Josip Monda iz Sarajeva v Ljubljano, privremena poštarica Jovan Aleksij iz Ljubljane v Šabac in Vladimir Dejanović iz Ljubljane v Ljubljano, privremeni poštar Kuzma Gercen iz Ptiva v Beograd. — Začasno je upokojen kontrolor Iv. Lenarčič v Novem mestu.

— **Iz d'nomatične službe.** Imenovan so bili: Mihajlo Stojanović za podkonzula I. razreda pri dunajskem poslanstvu, Antonije Jovanović za podkonzula II. razreda pri generalnem konzulatu v Solunu, Ivo Andrič za podkonzula II. razreda pri konzulatu v Gradcu.

— **Romunska odlikovanja.** Romunski kralji je odlikoval z redom romunske krone sledeče upravne člane mesta Beograda: Živka Nikoliča, Jovana Spidonoviča, Rade Germarnoviča, Mika Jakovleviča, Vitomirja Jovanoviča, Žike Konstatinoviča, Milislava Čotića in upravnega tajnika Blegoje D. Stojanoviča.

— **Pred novim konkordatom.** Iz Beograda poročajo, da je papežev nuncij Pelegrinetti včeraj obiskal ministra prosvete Lubo Jovanoviča. Obisk je v zvezi z imenovanjem novih škofov in pogajanj, ki jih bi vodil naš zastopnik v Vatikanu o novem konkordatu med Sveto Stolicjo in našo državo.

— **Smrt demokratskega poslance.** V Tetovem je umrl poslanec Janja Konstantinovič. Pokojni je bil član demokratske stranke.

— **Smrtna kosa.** Včeraj v nedeljo je po daljši bolezni umrl g. Lovro Schifferer, uradnik tobačne rezije v pokolu. Pokojnik je bil zlasti v Rožni dolini, kjer je stanoval, znana in spoštovana oseba. Pogreb bo jutri v torko ob 16. — V nedeljo je umrla ga. Marija Ebner, roj. Gasperitsch, soproga hranilničnega kontrolorja. Pogreb bo jutri v torko ob 16. iz deželne bolnice. — Na Dunaju je umrl generalni tajnik Trbovelske premogokopne družbe g. dr. Moric Weiss, ki je pri družbi sodeloval skoro 40 let. — Blag želi spomin!

— **Izjava.** Z ozirom na ponovno trditve zastopnikov »Strokovne in nadstrankarske liste« v »Jutru« z dne 28. t. m. št. 23 glede volitev delegatov v Pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani, da se je »Savez bankovnih činovnikov Jugoslavije« v Zagrebu izjavil za takozvano nadstrankarsko listo, konstatira podpisano tajništvo »Društva uradništva denarnih zavodov v Sloveniji«, da društvo, ki je včlanjeno v »Savez«, o tej izjavi ni ničesar znanega. Društvo kot edino kompetentno je izreklo na običnem zboru dne 12. t. m., da se kot tako ne vmešava v ta boj in prepustja vsakemu posamezniku, katero listo voli,

Podpredsednik društva kandidira na listi »Združenih zasebnih nameščencev.« Neoljalno je tedaj, zavleči Savez v to borbo. Tajnik društva uradništva den. zavodov Franjo Celnar.

— **Razpisano mesto poštnega voditelja.** Razpisana je služba poštnega voditelja na Jesenicah (Gorenjsko).

— **Izprememba imena pošte Radna v Boštani.** S 1. svečanom se izpremeni ime pošte Radne v Boštani.

— **Velik požar pri Novem Sadu.** V Odzavču pri Novem Sadu je izbruhnil včeraj požar, ki je uničil paromlin in električno tovarno Ertl in Scherer. Skoda znaša 1 in pol milijona Dinarijev.

— **Iz krogov naših dobrovoljcev.** 28. t. m. se je vršil v Ljubljani zaupni sestanek interesov za ustanovitve podružnice »Dobrovoljačke banke d. d. v Zagrebu«. Udeleženci so soglasno sklenili ustanoviti podružnico zagrebške dobrovoljačke banke v Ljubljani. Izvedbo vseh predpriprav so poverili posebnemu pripravljalnemu odboru. Tako dobi Ljubljana v kratkem še eno novo banko.

— **Nov poštni pravilnik.** Ministrstvo pošt obavlja nov poštni pravilnik za znotranjo službo. Pravilnik stopi v veljavo 1. marca pri vseh poštah v kraljevini. Od tega časa prenehajo veljati vsi pravilniki in predpisi, ki so bili dosedaj veljavni v posamičnih pokrajinah naše kraljevine.

— **Dunajski medicinski fakulteta priredi od 12. do 14. februarja 1923 9. mednarodni zdravniški nadaljevalni tečaj k ženskih in spolnih boleznih s posebnim vpoštevanjem terapije.** Obiskovalci imajo plačati le vpisnino, katere znaša 50.000 Ka. Reflektanti naj pridobijo ime ter morebitne želje tajnik dr. A. Kronfeldu, Wien IX., Porzellangasse 22.

— **Po katoliškem vzoru.** Kakor smo že poročali, je napisal znani pisatelj Branislav Nušić, šef umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete, ob priliki 50 letnice beogradskega narodnega gledališča dramo, ki ji je dal ime »Nahoda«. V tej igri, ki je dosegla pri vrhovni veliki uspehi, nastopa tudi pravoslavni svečenik. Iz tega je nastala velika afera. Patriarh Dimitrije je poslal namreč ministrstvu prosvete in ministrstvu notranjih del dopis, v katerem protestuje proti žalitvam, katerim je izpostavljeno svečeništvo v Nušićevi igri in zahteva, da se prepove nadalje vpripravljanje »Nahode«. Ministar prosvete je že pozval pisatelja Nušića na odgovor. Nušić namerava stvar predložiti običnemu zboru Društva književnikov. O razvoju te zanimive afeje bomo še poročali.

— **Iz uradniških krogov nam pišejo:** Onim, ki objavljajo, da je stan. najemnikom založiti stanarino v slučaju nesporazuma s hišnimi lastniki pri mestni blaginji, in da je najumestneje to storiti v obliki hranilne knjižice naj bo izrečeno na tem mestu iskrena, javna zahvala za veliko skrb in pozornost napram najemnikom. Najemniki pa se po tem nametu žalibog ne bodo mogli ravnati, ker nimajo niti hranilnih knjižic niti denarja za knjižice. Vse to se dobi danes samo še pri večini hišnih lastnikov, zato tudi pisemnih vlog na stan. razsodišče za določitev najemnine ne bodo mogli vlagati najemniki pri stan. uradu na Dunajski cesti, ampak bodo morali to storiti že hišni lastniki sami. Pa brez zamere! — Najemnik.

— **Zabranjeni listi in brošure.** Ministrstvo notranjih del, je zabranilo uvoz in razširjenje lista »Radnik«, ki izhaja v hrvatskem jeziku v Chikagu, nadalje lista »Nova Rossia«, ki izhaja v ruskem jeziku v Sofiji, in brošure »Montenegro The crime of The conference«, ki se tiska v angleškem jeziku v Newyorku. Imenovani listi in brošure pišejo proti interesom naše države.

— **Ne sešite se v Mehiko!** Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja: Vsi oni izseljenci, ki se pripravljajo oz. so se namenili izseliti se v Mehiko, se opozarjajo, da vlada tamkaj splošna stagnacija v delu in da se sedaj ni izgleda za izboljšanje tamkajšnjih razmer.

— **Za zamudnike pri popisovanju živine.** Vzlic objavljenemu razglasu o štetju živine (konj, govedi, prašičev, drobnice, perutnine ter čebelnih panjev) se še mnogo lastnikov takih živali pozivu ni odzvalo. Ker pa mora mestni magistrat jutri popisovanje zaključiti ter vspeh popisa predložiti višji instanci, se prizadevi krog vnovič in to zadnjič pozivljajo, da store nemudoma svojo dolžnost in pridejo popisati svojo živino na magistrat v popisovalni urad. Med zamudniki so seveda v prvi vrsti večji zavodi in večje tvrdke, nekaj pa je tudi drugih posestnikov, ki nečejo vedeti, da velja obveznost popisa za vse — brez izjeme.

— **Stanovanjskim namestnikom.** K notici glede polaganja preproge stanarine pri mestni blaginji moramo še dostaviti, da velja to le za primer, če hišni gospodar ponudene na emnine sploh neče ali niti na račun noče sprejeti. Za plačevanje so stranke na razpolaganje pri mestnem magistratu tudi položnice.

— **Senzacionalen beg.** Iz zaporov v Sibeniku je pobegnil Mario Cattarini, ki je bil radi tihotapstva obsojen od glavne carinarnice na 229.000 dinarjev, ali leto dni zapora. Cattarini je v zaporu simuliral bolezen, kakor je bil oddan v bolnico, od koder je po prvi teden pobegnil. Sumilo, da je imel pomagatelja, ki so mu beg omogočili. — **Apaka sedmorica iz Zelene jame.** Včeraj smo poročali o družbi mladih vlomilcev, specialistov za vlope v stonice itd. Glavni kolovodja je bil kakor že omenjeno Franc Leban, bivši tajnik komunistične organizacije »Iskra«. V družbi je vladala stroga disciplina. Če je glavar ukazal: »Danes vlomite tu, jutri tam!« je držalo, kakor priboj. Franciji pa je med tem, ko so »odragi« vlamjali, možke so

del v kavarni, ali pa kalkuliral v glavnem taborišču v Zelenu jamo, koliko bo imel dobička od današnje vlope. Imel je skoraj oblast kot kitajski mandarin... Dan popre e predno so vlomili v trafiko na Gosposvetski cesti, so skušali vlomiti v trafiko v hotelu »Union«. Odprli so že zapah, vendar so se vstrašili luči, ki je gorela v trafiki. Malo poprej so vlomili dvakrat v stonico na Vrazovem trgu. Prvi dan so odnesli slaščice, a na denar so pozabili. Drugi dan so bili tako predrzni, da so šli žensko na stonici vprašati, kaj se ji je ponoči pripetilo, in ko jim je izjavila, da je imela v stonici tudi 1700 K denarja, so sklenili, da še enkrat vlomijo. Toda drugi dan je bilo »gneздо« prazno, in apaji so šli na lim, Neke lepo noč so si izbrali šentpetersko predmestje za svoj delokrog. Vlomili so kar trikrat, prvič v neko menufakturno trgovino, kar se jim pa ni obneslo. Nato so vlomili v neko mlekarino, kjer so odnesli večjo množico sira in za prigrizek so si privoščili več slankov. Zatem so vlomili v stonico neke Vrečarjeve, katero so dosledno oplenili. Zanimivo je, kako previdno so operirali. Pred vsakim vplonom so namreč na celi cesti pogasili vse svetilke in sta stala vedno na preži, na vsakem koncu ceste eden. Na Dolenski cesti so vlomili pri brančevcu Zupančiču, kjer so odnesli razne množične nogavice, robceve itd. V Latermanovem drevoredu so obiskali stonico pri »Bonbončaku«, kjer pa so morali oditi z dolgim nosom, ka ti na stonici je bil napis: »Gospodje! tatovi se prosijo, da ne vlomijo, ker ni ničesar notri.« In tako so delali dan za dnem vlomilske ekspedicije, dokler jih ni dosegla roka pravice. Aretirani so bili sledeči mladi svedrovi: Franc Leban, brata Luznar, Nace Janežič, Josip Kralič, Vinko Hrovat in Ivan Ocvirk. Imeli so za svoje nočne posete celo zbirko modernega vlomilskega oroda in eden izmed njih je imel celo karabinko in samokres. Vsi vlomilci so še mladi, nobeden preko 20 let star. Glasovitim »apašem« je sedaj napravila policija finale.

— **Zopet dva samomora v Zagrebu.** Dne 23. t. m. se je ustrelil z dvema streloma v glavo pek Ciprian Manovrovič in potem vdihaval strupene pline iz karbidne svetilke. Prenešil so ga v bolnico, kjer je pa umrl. Vzrok samomora je bilo razmerje z neko ožen eno žensko, ki pa ga je zapustila. V nedeljo zvečer pa se je vrzel pod tramvaj 18 letni kroljaški pomočnik Ivan Stančič. Voz mu je šel čez glavo in je bil na mestu mrtve. Kaj je bil vzrok samomora ni znano.

— **Neenavaden pretep v Beogradu.** Včeraj v nedeljo 28. t. m. je bil ob 2. popoldne določen pogreb vdove Milke Rajčeve. Sinovi in vnuki pokonice so zahtevali, da bi pogreb šel po Kneza Mihaila ulici. Temu se je poprotivil in je pogreb hotel dirigirati v drugo stransko ulico. To je razjarilo sinove in vnuke, planili so na popa ter mu raztrgali svečeniški ornat, nekoliko so ga tudi pretepli. Pogreb se je nato vršil brez popa.

— **Nesrečna smrt pisarjeve.** Pisarjeve Franc Cerar je šel v petek 26. t. m. zvečer spat v neki hlev v Mostah. Ker je pa z lonci delal velik ropot, so postalali konji v hlevu nemirni in eden ga je udaril s kopitom po glavi, da je obležal. Za težkimi poškodbami je Cerar drugo jutro umrl.

— **Razne nezgode.** Anica Helne, vlagalka v tiskarni Laiovič, se je zvečer domov greda vsedla na neki mimovozni voz. Voznik pa je voz nenadoma obrnil in Helneva je padla pod kolo, ki ji je šlo čez nogo in ji jo prece poškodovalo. — Kroljaški valence Lovro Stanovnik iz Podsmreke pri Dobrovi je pri prenosanju šivalnega stroja čez stopnice nenadoma spodrsnil in padel. Pri tem je priletel na razbito steklo in si nevarno prelazal desno nogo. — Dinar Franc Peternel si je pri sekaniu drv presekale palec leve roke. — Naktar Ferdinand Černe je na poti iz Smarne gore domov padel in si zlomil levo nogo. Vse poškodovance so prepelali v bolnico.

— **Umor.** V Pečovju pri Storah blizu Celja so našli zjutraj 26. januarja umorenega užitarja Jožefa Kraljca. Umora se je takoj osumilo njegovega nečaka Vizlaka, katerega so takoj aretirali in oddali v zapore celjskega okrožnega sodišča, kjer je, kakor čujemo, svoje deane že priznal. Umor je izvršil zbog tega, da bi se brž rešil »stignega užitarja«, ki je imel tudi nekaj prihrankov, ki si jih je pripravil s tem, da je vsak dan nosil na celjski trg razne pridelke na prodaj.

— **Usmiljen smrci Ubog in bolan invalid.** brez službe, se obrača tem potom na cenjeno občinstvo, ako bi mu kdo mogel prodati ponošeno obleko in perilo proti cennejšem odplačilu. Tudi za darovano se priporoča. Naslov pove vratar ljubljanske bolnice pod »Invalid 365«.

— **Odorava vidiranja potnih listov v Franciji.** Francija je odpravila vidiranje potnih listov v prometu z mnogimi državami, med katerimi se nahajajo skoro vse njene obmejne države, tako Španija, Italija, Švica, Luksenburg, Belgija in Velika Britanija.

— **Da zadovolji francoske zahteve glede dobave premoga,** je hotela nemška vlada, kakor je izjavil minister Becker v nemškem državnem svetu, kupiti premog na Angleškem ter ga dati Franciji na razpolago. Franciji pa so ta premog odklonili ker jim je bilo na tem, da Nemčija svojih obveznosti ne izpolni. (Journal des Debats).

— **Vlomilska družba v Beogradu.** V noči od 15. na 16. t. m. so vlomili neznani vlomilci v trgovino tvrdke Radoković & Ristić. Vlomili in oropali so popolnoma blagajno. Vlomilci so ravnali tako spretno, da obstoja sum, da se ima opraviti z dobro organizirano vlomilsko tolpo. Naslednje noči so poskusili svojo srečo pri trgovcu Duki Mloščiču, kar pa se jim je pone srečilo. Drzni vlomilci so vzbudili v Beogradu silno ogorčenje.

NAJNOVEJŠA POROČILA. Madžarska hujskanja proti mali antanti.

— **Budimpešta, 29. jan. (Izv.)** Uradni list madžarske vlade priobčuje v precej senzacionalni obliki dozdnevno izjavo romunskega ministra zunanjih zadev Luce, ki jo naj bi dal jugoslovanskemu poslaniku v Bukarešti Colok-A. Po tej izjavi naj bi bila antantna kolonija postopala zelo brezskrbno in površno potom preiskave dogodkov ob romunsko-madžarski meji, vsled česar ni mogla ničesar usotvoriti o vojaških pripravah Madžarske in koncentracije madžarskih čet. List dalje naglašja, da je pričakovati novo demaršo male antante, osobito Romunske v Budimpešti. Dalje se uradno glasila madžarske vlade sklicuje na poročilo rimskega lista »Voce Republican«, po katerem poročilo je baje skušal romunski zunanji minister Duca povodom svejega zadnjega bivanja v Rimu pridobiti Mussolinija za to, da Italija Romunski odobri pod pretvezo sankcij okupacijo Madžarske do Tise. Mussolini tega načrta ni hotel odobriti.

— **Dunaj 29. jan. (Izv.)** Madžarski poslanik na Dunaju Masarovits je podal uradniku »N. W. Tagblatt« izjavo, da Jugoslavija in Romunska zahtevati novo diplomatsko akcijo male antante in da se zasede gotov del madžarskega ozemlja. Jugoslovanski poslanik Tiča Popović je v imenu svoje vlade najodločnejše zavrniti taka očitanja; isto je storil tudi romunski poslanik naglašajoč, da so Masarovitsove izjave brez vsake podlage.

Lionski nadškof proti Nemčiji.

— **Pariz, 28. januarja (Izv.)** Lionski nadškof, kardinal Maurin opozarja v svoje pastirskem pismu na strašno krizo, ki pretresa svet. »Milijoni vojakov so padli v službi monarhe, ki je hotel podjarmiti druge narode, milijoni so padli v obrambi svoje domovine, pravice in svobode. Kljub sklenjenemu miru obstoja še nadalje vznemirjenje, ker skuša napadalec, ki je pravično obsojen, da popravi škodo, izgovarjač se na svojo nezmožnost, storiti vse, kar mogoče, da bi ne držal svojih podpisanih obveznosti. Nekateri naši zavezniki nam radi svojih lastnih interesov niso ostali zvesti. Francoski državniki zahtevajo pomoč vseh, da izvrše svojo težko nalogo.«

Diktatura na Bavarskem.

— **Berlin, 28. januarja. (Izv.)** Polozaj na Bavarskem se presoja zelo pesimistično. Bavarski notranji minister je imenovan za državnega komisarja z diktatorsko oblastjo. Da se prepreči vsak protirevolucionarni poskus, je prepovedal vsa za danes določena številna strankarska zborovanja. Kongres socialnih nacionalcev se je imelo udeležiti 50.000 ljudi, iz Hanovra je bil napovedan prihod 15.000 udeležnikov. Vse postaje so zastražene in zabranjeno se vs vohod v mesto. Polozaj je zelo resen.

SPORAZUM MED GRKI IN TURKI.

— **Atene, 28. jan. (Izv.)** Iz Soluna javljajo, da so se tam sestali delegatje vseh muslimanskih organizacij na grškem ozemlju. Priredili so javno skupščino, na kateri so protestirali proti sporazumu med Grško in Turško glede točke, da se muslimanska manjšina na Grškem izseli v Malo Azijo in da se obratno maloazijski Grki izselijo na Grško.

RUSKO-NEMŠKA ŠPIJONAŽA NA POLJSKEM.

— **Lvov, 26. januarja.** Vojška oblast je odkrila včeraj obširno organizirano špijonažo, ki se je že celo leto bavila z vohinstvom v prid sovjetske Rusije in Nemčije. Dosedaj je aretirano 13 oseb.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 29. januarja. (Izv.)** Zaključek. Devize: Curih 21.—, 21.75, Pariz 7.125, 7.20, London 535.—, 537.50, Berlin 1.33, 0.37, Dunaj 0.1575, 0.16, Praga 327.50, 331.—, Trst 535.—, 550.—, Newyork 113.50, 115.—, Valute: dolar 110.—, 112.—, lira 5.25, 5.30.

— **Cur'h, 29. januarja. (Izv.)** Današnja preborza: Zagreb 4.525, Berlin 0.0175, Dunaj 0.0073, Praga 15.50, Budimpešta 0.20, Milan 25.55, Pariz 33.80, London 24.89, Newyork 5.3625, Bukarešta 2.05, Sofija 3.30

Julijska krajina.

— **Nova furlanska provinca.** Nova furlanska provinca bo štela 320 občin na obsežju 9258 km². Prebivalstvo v videmski provinci je okoli 784.000, v gorški provinci okoli 260.000. Ako se odšteje 47.600 prebivalcev, ki pripadajo Trstu in prišteje 20.000, ki pripadajo videmski provinci, dobimo 233.000 prebivalcev. Videmska in gorška pokrajina dasta torej za furlansko provinco 1.017.000 prebivalcev.

— **Cevlje kupite od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«, ker so isti priznani na najboljši in največji. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— **Kino Tivoli.** Drugi del misteriozne filma »Atlantis« se predvaja danes v ponedeljek 29. do vseživši srede 31. januarja. Ne zamudite si ogledati kulminacije filmske umetnosti.

Dr. Leopold Poljanec:

Narščaj, Rdečega križa.

III.

Zbiranje članov v narščaj Rdečega križa nam daje že samo na sebi priliko, da vzgajamo čustvi vzajemnosti in ljubezni do součencev. Po ameriškem in češkem načinu se namreč vpiše ves razred. Kakšen prispevek je to, 20 para mesečno, ali letno dva dinarja na učenca! To ni niti za četrt litra slabega vina, da govorimo o vrednostnem merilu našega občinstva! Ako pa učenec — in takih je vedno nekaj v razredu — niti tega ne smore, pa založe premožnejši večje vsote; razred na nastopa proti Društvu Rdečega križa kot samozavestna enotica po načelu: »Vsi za enega, eden za vse!«

Učenka se je razbolela; deklice jo hodijo obiskavati ter ji krajšat dolgega časa, ki tako zvesto sedi ob bolniški postelji. Govore o šolskih in drugih dogodkih, ki so zanje tako važni in zanimivi, in živahen smeh zveni po sobi. V postelji pa se zaiskrijo trudne oči in vesela poteza zaigra ob ustih. Zdravnik naj vam pove, kako veselje in radost lečita boleznili.

Dijaki, koliko darov vam je podarila priroda, samo nikar teh talentov zakopavati! Vendar so med vami manj nadarjeni tovariši, ali taki, ki se niso izpregledali. Odičujak, latinec ali matematik, pomozi bratu zaradi ljubezni do nje, pokazati mu z Ariadninim klobčičem izhod iz blodišča latinske in grške slovnice, uvedi ga v skrivnosti algebre! Trše orehe lahko toče in lušči razred skupno, v ta namen vam ravnatelj na stečaj odpro šolske sobe. Ne morem in ne smem pa zagovarjati slepega prepisovanja, te posebne vrste »lubežni do bližnjega«, ki se je tako razpaslo po naših srednjih šolah.

Imamo pa tudi vzgledne učitelje, ki izven obveznega šolskega pouka učence brez nagrade poučujejo, jih dvigajo, jim pomagajo, da bi jih ne potri glas sodne trombe ob sklepu šolskega leta. Imamo jih, naše gore prave liste, ter se ponašamo z njimi!

Po načelu sedanje vzgoje in moderne pouka je treba že mladini vcepiti duha samostojnosti in veselja do dela. Kolikokrat čuješ tožbo, da je naša mladina, ko zapušča šole, nerodna in neoporna za delo, ki ga od nje zahteva trdo življenje. Kako pa naj shodi otrok, ako ga vedno drži za roko ali vodi za vrvice! Tu pa se dajo prirojeni posebni darovi naših učencev in diakov in njih veselo udeleževanje tako uspešno vporabiti za vzvišene namene, ki jih naj goji narščaj Rdečega križa. Pevci, glasbeniki, igralci, telovadci se združijo (drugi pomagajo po svojih močeh) ter prirede predstave, vse njihovo delo pa mora preplestati, kakor rdeča nit naše narodne vezanine, visoka misel, da se trudiš za ubogo deco, za šolske knjige in druga učila, potrebna revnim součencem, za šolske ali dijaške

kuhinje, ali za kak drug plemeniti namen. Deklice lahko kroje in šivajo perilo in obleke za siročad, nežna, dragocena ročna dela in to, kar izdelajo dečki — pletari, knjigovezi itd. pa se prodajo in izkupiček posveti človekoljubnim namenom. V tej smeri, hvala bogu, učiteljstvo že jako pridno deluje, treba je raztresene udeležati, delo napeljati v skupno strugo ter jo poglobiti. Ne priporočam pa gola nabiranja denarnih prispevkov v kak dober namen. Lani smo nabirali za gladno rusko deco. Starši so prispevali, otroci prinašali denarja, desnica je dajala dar, ki zanj že levica ni znala, da ne govorim o srcu in duši, ki nista niti zazvenela ob tej pretresljivi bedi in lakoti. Mrivi darovi — mrivi namreč za vzgojo naše dece —, za kaj ni jih ovišal rdeči trak visoke ljubezni do bližnjega, ki edina more umeti bedo ter premagati vse ovire.

Tu so vam Čehi drugačiji ljudje! Od 15. septembra do 15. decembra 1921 so člani in članice njihovega narščaja (Dobrošter Červeného Kříže) iz 2000 škol agitirali, šivali, pletli, dajali predstave, zbrali prilicne svote ter poslali v Rusijo 53 zabojev nove obleke, 32 zabojev obrabene obleke, 505 družin pa je vzelo k sebi ruske sirote. Za vsakim parom nogavic, ki jih je pletla in posilila češka mladenka, se je odtrgal tudi dobršen del njene nežne, a velike duše ter spaval tja v stepi ob Donu in Volgi, kjer je bela žena z velikim maljajem kosila po poljani.

Članek mi je preveč zrastlel pod peresom, toda človeku odleže, ako lahko vse izpove, kar mu je pri duši. Vem tudi, kako težko je biti glasnik v lastni domovini; zato prosim, da pogledate, če ne verjamete meni, kako se vedeje v tem oziru Američani in Čehi.

Ti namreč vedo, kaj delajo.

DRUŠTVENE VESTI.

— Društvo »Pravnik« opozarja in vabi svoje člane še enkrat na glavno redno skupščino, ki se vrši v sredo dne 31. t. m. ob pol 5. popoldne v ljubljanski pravosodni palači št. 79.

— Članice Splošnega ženskega društva, ki so jemale pri trgovcih in v lekarni predmete na društvene izkaznice, naj se zglasijo s kuponji v torek, 30. t. m. ali naslednji torek, 6. februarja, vsakokrat od 4.—6. popoldne v društvenih prostorih, Rimska cesta 9, kjer dobe izplačan popust. Kdor se v tem času ne javi, zapade njegov delež v društvene namene.

— Vitamini. V soboto zvečer je bilo v društvu »Soča« vlezanimivo in poučno predavanje. Zdravnik — specialist za ženske in otročje bolezni gospod dr. Matija Ambrožič je predaval o še malo znanih vitaminih, ki igrajo specijalno pri zdravljenju raznoterih otročjih bolezni velpomembno vlogo. Mnogobrojni poslušalci — posebno se navzoče matere — so s posebnim zanimanjem sledili veleinteresantni in poučni

razlagi. Žal, da nekaj tako poučnega ne posluša tisoče in tisoče mater, ki ljubijo svoje malčke in katerim bi tak pouk pri negovanju in vzgoji otrok neizmerno koristil. V svoji zahvali za tako lepo in poučno predavanje je gospod podpredsednik Cvek sarkastično poudaril željo konsumentov, da bi se »strokovnjakom« poleg raznih protibolezenskih vitaminov že vendar enkrat posrežilo izatkniti tudi »vitamin«, ki bi uspešno učinkoval proti kugi, ki je specijelno v vrstah državnih nameščencev zelo razširjena in se imenuje: draginja.

— Slovensko lovsko društvo naznanja svojim članom, da je železniško ministrstvo dovolilo udeležencem običnega zbora, ki se vrši dne 2. februarja ob 15. v Narodnem domu, polovično vožnjo. Odbor S.L.D.

— Samopomoč za članice Splošnega ženskega društva. Splošno žensko društvo je otvorilo v svojih prostorih lastno šivalnico, ker si po navodilih večje in jako spretno šivlje vsaka sama lahko naredi obleke, kostum ali karkoli in si prenaredi in prenovi stare obleke. Za žene in dekleta, ki so že nekoliko izurjene v šivanju, a si ne upajo samostojno prirokovati in šivati, se nudi tu jako ugodna prilika, da se še dalje izvežbajo. Prihranijo pa si tudi mnogo denarja. Pogoj so jako ugodni. Netančne ša posilila dobe in kot članice lahko pristopijo Slovence od ponedeljka, 29. januarja do vsevešega četrtka, 1. februarja, vsak dan od 3.—6. popoldne. Članarina znaša za vse leto 3 D.

— Tacen. Pevsko društvo »Zarja« v Tacnu si je nadelo vzvišeno nalogo na običnem zboru: sklenilo je ustanoviti prepotrebno knjižnico, ki bo začela delovati v najkrajšem času. Na ta način se bo nudila prilika tudi nepevcem aktivno sodelovati v tem kulturnem društvu, katerega glavni namen je, da nadaljuje izobraževanje našega ljudstva, ki še vedno ječi v duševni sužnosti in v odvisnosti ljudi, katerim je glavno načelo: blagor ubogim na duhu — ob dosegu svojega vzvišenega cilja, si usojamo obbračati s prošnjo do napredne javnosti, da nam pomore pri tem delu z darovanjem kake knjige. Zagotavljamo vsem prijateljem — posebno pa obiskovalcem Šmarne gore, da bo v najbližji bodočnosti nudilo razvedrilo in zabavo. Poleg knjižnice si bo društvo še tekom tega leta sezidalo svoj društveni dom v Tacnu. Knjige naj se blagovolijo pošiljati na šolsko vodstvo v Šmartno pod Šmarno goro.

— Primorski akademski prirediljo na zadnje pustno soboto 10. februarja s sodelovanjem primorskih gospod I. primorski ples v Narodnem domu. Ker je čisti dobitek prireditve namenjen revnim akademikom iz Primorja, je pričakovati, da se bo vsak gotovo udeležil prireditve, ki naj bo manifestacija simpatij do primorskega dijaštva v Ljubljani. Vstop proti vabilu.

— Zadruga modistinj v Ljubljani objavlja, da se vrše pomočniške preizkušnje dne 5. in 6. februarja t. l. Prošnje za pristupitev h tej preizkušnji se sprejemajo v zadrugi pisarni (Gospodarska ulica 5) do vsevešji 3. februarja t. l. Priložiti jim je učno pogodbo, izpričevalo obrtno nadaljevalne šole in potrđilo mojstrice o dovršeni učni dobi. Prošnje naj prosilke izročajo osebno, da dobe istočasno ustmeno nadaljne informacije. — Poizkusni komadi bodo interesantom na vpogled v zadrugi pisarni dne 7. februarja t. l.

— Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 31. februarja 1923 v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12, pritičje, desno.

Razne stvari.

— Zakonska zvestoba — v zlati valuti. Na Češkem nekje se je dogodila tale prav čedna zgodba. Kakor pač marsikje v sedanjih časih, se je tudi v dotičnem mestecu širila in razcvitala — zakonska nezvestoba. In to na ženski kakor tudi na moški strani. Zgodilo pa se je, da je žena nekega nezvesteža šla tožiti župniku svojo — sovražnico in naslednico v močevi ljubezni. Dobri gospod, ves potr vsled rastočega pohujšanja v njegovi dolini, si sprva ni vedel in znal pomagati. Pri nedeljki pridigi pa se je odločil. In z žalostnim obrazom je med pridigo posvaril svoje ovčice in poslušalke, češ da ena izmed njih svojemu možu krade čas in naj se čimprej otrese tega peklenškega greha. Za pokoro pa naj dotična grešnica lepo na tihem popoldne vrže en cekin — v cerkveni nabiralnik. Zbrane žensčine so se pri teh iskrenih besedah držale kaj pobožno in se na tihem spogledovale. No pride popoldne. In zopet so napolnile te dobre duše božji hram. Ko pa je po opravljenih litanijah duhovni oče dal primesti in odprl cerkveno pušico, vsulo se mu je na mizo — 36 cekinov.

— Napoleonova kočija. Na višji sodni dvor v Lipskem je te dni razrešil zanimivo vprašanje glede lastniške pravice za Napoleonovo kočijo, ki je bila našena na bojem polju pri Lipskem. Kočija sta reklamirali zase angleška in nemška linija družine markala Blücherja. Francoska vlada se že dolgo časa trudi, da bi dobila to dragoceno v svoje roke, pa ji to do danes še ni uspelo. Sodnija v Lipskem je razsodila, da pripada Napoleonova kočija, našena na lipskem bojem polju, po vsej pravici angleški liniji Blücherjeve družine in odbila je vse zahteve, ki jih je stavila nemška vlada. Kljub tej razsodbi pa Nemčija ne izgubi dragocene trofeje, ker so angleški lastniki seda darovali Napoleonovo kočijo mestu Breslavi.

— 21 metrov dolg top. V tvornici Ruella na Francoskem so izdelali te dni top, ki je največji, kar jih je izšlo dosle iz francoskih arzenalov. Dolg je 21 metrov in tehta 90.000 kg. Popoln top obsega 230 ton. Projektili so težki 420 kg in nesejo na daljavo 90 km.

— Zone na tovu na slone. Iz Londona je odpotovala v Sudan večja družba lovcev na slone. V družbi sta tudi dve dami. Bogata gospoda si je našla poseben pirič v katerem se bo vozila iz Kartuma po Belem Nilu. S tega broda bodo delali izlete na lov. Za lov ima vsak član družbe posebno lovsko legitimacijo.

— C. P. Goerz umrl. V Berlinu je umrl kom. svetnik dr. ing. hon. c. C. P. Goerz, založnik svetovno znanega optičnega zavoda C. P. Goerz, del. družba v Berlinu-Friedenau. Z neumorno pridnostjo se je rajnemu posrečilo, da je rečeno podjetje iz skromnih začetkov dvignil v današnje svetovno višino in je temu delu posvečal svoje moči prav do poslednjih dni.

— Fronta proti volkovom. Bol ševiška »Pravda« poroča, da povzročajo volkovi v baškirski republik nedogledno bedo. Prebivalstvo te republike, ki je brez orožja, nima nobene moči boriti se proti novemu sovražniku. Ogromne čede volkov so požrle še zadnje baškirske živino. Volkovi napada o tudi ljudi, tako da si Baškiri ne upajo hoditi iz vasi v vas. Mestni svet je izdal proglas, v katerem kliče prebivalstvo na fronto proti volkovom.

— Rop v Petrogradu. 30. decembra ponoči je bil oropan takozvani »Isakjevski sabore«, stolna cerkev v Petrogradu, ki jo prištevajo med najlepše pravoslavne cerkve v Rusiji. Zločinci so odnesli zgornji del ikonoskasa (monštrance), ki je umetniška kopia stolne cerkve, napravljena iz čistega srebra in zlata v skupni teži do 5½ pudov (88 kg). Druge ukradene predmete so našli na cerkvenem oknu.

Poizvedbe.

— Izgubila je pred 14 dnevi gimnazistka ženskega liceja okroglo gladko zlato zašestnico na potu dolenski kolodvor cestna železnica do glavne pošte in peš do liceja. Pošteni najditelji se lepo prosijo, da oddajo zašestnico proti nagradi (posebno ker je spomin na bismo) v upravnistvu »Uradnega lista«, Miklošičeva cesta 16, ali pa na policiji.

Darila.

Uprava našega lista je prejela za: Ruske akademike: Neimenovani daruje Din 100. Ubogo ženo z 9 otroci: Neimenovani darujejo Din 30 + Din 10 in en par ženskih čevljev. Skupaj Din 40. Srčna hvala!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Trboveljska premogokopna družba javlja tužno vest, da je v starosti 65 let nenadoma preminul na Dunaju njen generalni tajnik, gospod

dr. Moric Weiss.

Nepozabnega pokojnika, kateri je skoraj 40 let neumorno deloval v prid in dobrobit družbe in ki si je pridobil nevenljivih zaslug tako za družbo kakor za uradništvo ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

Pogreb blagopokojnika se vrši na Dunaju dne 30. januarja t. l. ob pol 12. dopoldne.

LJUBLJANA, dne 30. januarja 1923.

Trboveljska premogokopna družba.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

kaučuk potpevnike in potplate

Išče se
v mestu ali v bližini mesta suho skla-
dišče. Ponudbe na drog. „Adrija“ R.
Cvančara, Šelenburgova ulica 5. 967

Kot sostanovalka
se sprejme dijakinja ali gospodična v
popolno oskrbo po tako zmerni ceni.
Naslov pove uprava Sl. Nar. 879

Sprejme se
za stalno delo v trgovini dober in tre-
zen krojač, ki bi delal samo za tr-
govino razne obleke. Hrana in stano-
vanje v hiši, plača mesečna po dogo-
voru. Naslov pove uprava Sl. Nar. 979

Potnik

ki potuje po vsej Jugoslaviji, išče pri-
mernege zasluga. — L. Hüttmeier, Za-
greb, poste restante.

Velik zaslužek!

Iščemo dame ali gospode za vodstvo
ustanovitve se prodajalnice na vseh
krajih za **perilo, obleke, obuče**
v komisiji, lahko razpečljivo, ker kon-
kurenčno nizke cene. Primerni ponud-
niki, ki morejo za zloglo položiti maj-
hno varščino, naj pišejo na: „Spar- und
Credit-Aktiengesellschaft, Berlin W
Innsbruckerstr. 18.“

Išče se boljše dekile

za vsa gospodinjstva dela. Zglasiti se
je Prešernova ulica 5-1. desno. 966

Dobra kuharica

s spričevali, sposobna tudi za druga
hišna dela, se sprejme pri rodbini brez
otrok, z mesečno plačo 1000 K. Vpra-
šati v Ljubljani, Bleiweisova cesta 4,
I. nadst. 970

Prva jugoslovanska tvornica
vagona, strojeva i mostova u
Brodu na Savi išče za nastopom
službe takoj več livarjev (formerjev)
prvorazredne sile. Ponudbe na upravo
tvornice v Brodu na Savi.

Šivilja

izvežbana za moderne damske tozlate
za nove in popravila se pripravlja da-
mam na dom. Naslov pove uprava Sl.
Naroda. 955

V banki

želim popoldanskega dela za statistike,
kurzne diagrame in druga. Slediti tudi
lahko popolnoma slobodnemu, če skemu in
nemamemu čepišu v gospodarskih
skladih. Skoraj popolnoma tudi ital. in
franc. Ponudbe pod „Ingenieur 987“ na
upravo Slov. Naroda. 987

Kupim stavbno parcelo

do 1500 m² na notranji periferiji Ljub-
ljane, z možnostjo takojšnje naprave
vodovoda, elektrike in priključitve hiš-
nega kanala na glavni kanal. Najraje
v bližini žive vode. Ponudbe pod „Li-
bjan 986“ na upravo Sl. Naroda. 986

Inserirajte v
Slov. Narodu!

Divši orožniški
računski podčastnik,

samca, več trgovskega knjigovodstva,
korespondence, slovenske in nemške
stenografije in stroje pisarje. ISČE
SLUŽBE kot pisarniška moč ali druge
primerne službe. Nastop takoj ali
pozneje. — Ponudbe pod „Mar 968“
na upravo „Slov. Narod“. 968

Ugodna prilika!

Ceno se proda krasna, trinadstrodna
hiša z velikim vrtom in lastnim vo-
dovodom na prometnem mestu na Sta-
terskem blizu ko odzvoja, ki vsebuje 30
velikih sob in je opremljena vsako sta-
novanje s kopalnico, verando in bal-
konom. Nahaja se ob najpomembnejši
cesti ter je pripravna za trgovino ali
večje podjetje. Interesenti naj se bla-
govoljno zglasijo na naslov Ernest Be-
zenšek, Proseniško, Sv. Jurij ob južni
železnici.

POZOR

gostilničarji in občinstvo!
Prodajam na debele in drobno
v steklenicah dobro fino vino
črno in belo dalmatinsko za bol-
nike in druge finega svežega pri-
delka. Najnižje cene.

Se priporočam za obilna naročila
Mate Lonboša
v Kranju št. 53.

Hiša

z dvema sobama, pisarno kuhinjo in ve-
likimi skladišči z električno razsvetljavo
vodovodom ter v hiši trgovina z premo-
gom, drvari apnom in cementom. Leži
blizu glavne trga na prometni ulici,
lahko se uporabi za majhno tovarno ali
za veliko delavnico, prostor je 890 m².
Kupec lahko takoj prevzame in se vseli.
Cena 225.000 Din. 40.000 Din lahko
ostane vknjiženo. M. GRGIČ, Koro-
ška cesta 49, Maribor. 982

Vabilo

XXXXI. redni občni zbor

Kmetijske posejilnice na Vrhniki
reg. zadruga z om. poroštvom
ki bo v četrtek, dne 8. svečana
1523 ob 2. uri popoldne v za-
družni pisarni na Vrhniki.

DNEVNI RED!

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorstva o računskem
sklepu.
3. Sklepanje o razdelitvi dobička.
4. Volitev ravnateljstva in nadzor-
stva.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi
ODBOR.

Večja hiša in parcela

V MESTU SE KUPI. — Naslov
pove uprava „Slov. Narod“. 975

Na stanovanje se sprejme
BOLJSI GOSPOD.

Naslov pove uprava „Sl. Nar.“ 959

Vajenec za krznarsko obrt
SE SPREJME TAKOJ proti do-
bremu plačilu. — Peter SEMKO,
krznar, Kržižniška ulica 7. 984

Na stanovanje in hrano
s 15. februarjem SE SPREJME
gospod, gospodična ali dijak.
Naslov pove uprava „Sl. Nar.“ 958

Na stanovanje z zaitrkom
v sredini mesta SE SPREJME
GOSPOD. — „Naslov pove uprava
„Slovenskega Naroda“. 990

Proda se črn kostum
(Mantelkleid) in svilena obleka,
skoraj nova, za srednje postavno.
Bleiweisova cesta 4 I. (Veber). 971

5000 kron nagrade
dobi oni, kdor zamenja dve praz-
ni sobi za eno. — Ponudbe na upra-
vo „Sl. Nar.“ pod Sredina mesta 917.

Proda se jedilnica
iz mehkega lesa (2 kredenci miza
in 6 stolov). — Naslov pove upra-
vo „Slovenskega Naroda“. 937

Mehlovano soho
s posebnim vodom, s hrano ali
brez, ISČE GOSPODIČNA.

Pismene ponudbe pod „Čista sobica
878“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Mehlovano soho
v sredini mesta ISČE INOZE,
MEC. Stanarina postranska stvar.
Dopise na: P. Vouk, hotel Tratnik,
Sv. Petra cesta. 983

Službe išče knjigovodja,
do sedaj uslužben kot blaginjak pri
večjih industrijskih podjetjih, kmožen
slovensko, hrvaško, nemško in
italijansko. — Naslov pove uprava
„Slovenskega Naroda“. 965

Družabnik s 500.000 Din
kapitala, delujoči, SE ISČE za
EKSPORTNO TRGOVINO. —
Ponudbe pod „Ekspor 992“ na upra-
vo „Slovenskega Naroda“.

Ova trisedežna automobila,
popolnoma nova, najnovejšega
tipa, SE CENO PRODAJA.
Pojasnila daje: E. LAH, mehanična
delavnica, Spodnja Šiška, Celovška
cesta 13. 977

PRODAM
gostilno in posestvo
(3 njive, 8 jehov gozda, 2 travni-
ka in sadni vrt). Cena za vse
skupaj 125.000 dinarjev. — Franc
KLEMENČIČ, Trebeljno št. 23. 973

Išče se spretno moč
proti zelo dobri plači, katere raz-
ume klanje in embalaranje perut-
nine na francoski način ZA TA-
KOJ. — Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 969

Službe išče gospodična
srednje starosti KOT SAMO-
STOJNA GOSPODINJA pri
boljšem gospodu, uradniku,
vdovcu ali samcu. — Naslov
pove uprava „Slov. Narod“. 996

Išče se pisarniška moč
za takojšnji nastop. Gospodje in gos-
podične, perfektni v slovensčini in
nemščini, zmogni stenografije in stro-
jepisa, naj prinesejo s seboj spriče-
vala in se oglašajo ochno v
TOVARNI ZA KLEJ v Ljubljani. 963

Nameravan zidati večnadstropno
HIŠO IN ISČEM
soudeležence.

Kot taki bi si porazdelili stano-
vanja po nadstropjih, vrt in ev-
lokale. — Ponudbe na upravo „Slov.
Naroda“ pod „Soudeležence/974“

Ženitna ponudba.

Amerikanec išče v svrhu ženitve
gospodično od 22 do 28 let, katere
zna kuhati, je mirnega značaja in na-
prednega mišljenja, s spričevalom, da
je izučena v specijalnih trgovini ter
je čedne zunanosti.
Le resne ponudbe s sliko je po-
slati na upravo „Slovenskega Naroda“
pod „Amerikanec/976“.

Na stanovanje in hrano

SE SPREJME GOSPOD.

Naslov pove uprava „Sl. Nar.“ 994

Pisalni stroj,

dobro ohranjen, NAPRODAJ.

Naslov pove uprava lista. 951

Proda se zelo ceno DOBRO
OHRANJEN KLA-
VIR (Stutzflügel) v zelo dobrem
stanu. — Poizve se: Fran LOBOREC,
Rimska cesta 21. 906

Hrano pri boljši rodbini
ISČE BANČNI URADNIK.

Oferte na upravo „Slovenskega Na-
roda“ pod „Hrana/933“.

Velika hiša sredi mesta,
pripravna za vsako obrt, SE
PRODA. — Naslov pove uprava
„Slovenskega Naroda“. 891

Naprodaj je hiša

v Beljaku (Villach, Kärnten) ta-
koj PO ZELO NIZKI CENI. —
Natančnejše pove Ignaz WEDAM,
Villach, Hussgasse 10. 911

Kračno stanovanje

s štirimi sobami in pritliklinami,
20 km od Ljubljane ob železniški
postaji, SE TAKOJ ODDA. —
Naslov pove uprava „Sl. Nar.“ 914

Iščem stanovanje za takoj,
obstoječe iz dveh ali treh sob s
pritliklinami. Plačam dobro. — Po-
nudbe pod „Dobra plača/932“ na upra-
vo „Slovenskega Naroda“.

Išče se trgovski lokal,

srednjevelik, v Ljubljani ali Sp.
Šiški. — Pismene ponudbe pod
„TRGOVSKI LOKAL/933“ na
upravo „Slovenskega Naroda“.

Za gospodinjstvo želi priti

ki samostojnemu gospodu, tudi k
vdovcu v dvema otrokoma, inteligent-
na gospa, 34 let stara, dobra
kuharica in pridna gospodinja. — Po-
nudbe pod „Vdova/928“ na upravo
„Slovenskega Naroda“.

ISČE SE tihega ali javnega

družabnika (-ico)

z večjim kapitalom za razširjenje
obrata modne in manufakturne
trgovine. — Ponudbe pod „Družab-
nik/952“ na upravo „Slov. Narod“.

Proda se hiša

z velikim ograjenim vrtom, in elek-
trično razsvetljavo, pripravna za vsa-
ko obrt, v večjem okraju Gorenjske.
Na željo tudi nekaj zemljišča. —
Naslov pove uprava „Slovenskega
Naroda“. 910

Gospodična, sarniških del ter
zunanjih del lesne stroke, ZELI
MESTA pri večjem podjetju. —
Gre tudi izven mesta. — Eventu-
alne ponudbe na upravo „Slovenskega
Naroda“ pod „Zmožna/950“.

Lakiranje in tapetiranje
avtomobilov v najnovejših
sistemih

B. BELANTIČ, Ljubljana VII
Spodnja Šiška, Sv. Jerneja c. 44.
Konkurenčne cene! Solidna postrežba! 715

Zanesljiva kontoristinja

v večletno prakso SE ISČE za
pisarno v sredini mesta. Lastno-
ročno pisane ponudbe z navedbo
starosti naj se pošljejo pod „Stal-
na služba“ na An. zav. Drago Be-
seljak, Ljubljana, Sodna ul. 5. 864

Za neko večje veleposredstvo na štajers-
kem se išče samostojen, energičen

upravitelj

z večletno prakso ter strokovno iz-
obrazbo. Plača po dogovoru pri pro-
stem stanovanju, kurjavi in svečavi.
Možnost slovenskega in nemškega
jezik v govoru in pisavi. Prednost
imajo samci. Trimesečni provizorij.
Ponudbe na državnega sekretarja v
Konjicah, predal 12. 945

Ročni
voziček

na 4 kolesa, velikost cca. 1x2 m,
jak, kupim. Ponudbe pod „Ročni
voziček 954“ na upravo Sloven.
Naroda. 954

Sukno

za promenačne in športne obleke
v bogati izbiri

A. E. Škabarščak Ljubljana

Mestni trg 10

Majhna mehanična tkalnica

z 11 statvami in popravljivimi stroji
bi svoj obrat iz Češkoslovaške pro-
stavila k nam in 1922 v ta namen
KAPITALNO PODPRTEGA KOM-
PANJONA ter primerne prostore.
Ponudbe pod „F. G. 100/929“ na upra-
vo „Slovenskega Naroda“.

Poslovodeči kompanjen

z denarnim deležem nad 500.000
kron. SE SPREJME v veliko stare
trgovino na deželi. — Ponudbe pod
„Poslovodeči kompanjen/915“ na upr-
vo „Slovenskega Naroda“.

Izurjen podkovni kovač.

poročen, ISČE SAMOSTOJNE DE-
LAVNICE v promenačnem kraju Slo-
venije, kurjen je tudi v zdravilju
goveje živine, konj in prašičev. — Po-
smene ponudbe pod „Kovač/909“ na
upravo „Slovenskega Naroda“.

Proda se 100 litrov vinskega

50 hl. decimalna tehnična za 700
kilogramov, dva vožčka (Hunte)
z 20 m tira, puha za kolesa, bakre-
na čila, izolirana s svincem, konjs-
ke brzde in zobčasta kolesa. —
Naslov pove uprava „Sl. Nar.“ 944

Klavirska delavnica

R. Warbinek

Ljubljana, Mišerjeva ulica 5.

Popravljam in ustaljšujem klavirje in
harmonije strokovno in ceno.

Premog

in cement

stalno v zalogi pri

E. Petrič, Ljubljana,

Družinska cesta 33. Tel. 366.

Skladništvo „Balkan“.

Stare lutomersko vino.

Letnik 1921, prvovrstna kvaliteta,
ca. 200 hl ter ista množina letni-
ka 1922, SE PRODA. Kupci, ki
vzamejo tudi letnik 1922, imajo
prednost. Cena in pogoji pri vi-
nogradniku in trgovcu

IVANU VESELIČU v ORMOŽU. 320

PERILO

za dame, gospode in otroke
po zmernih cenah pri

A. Šinković ml. Z. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

TRGOVCI POZORI!

Resni reflektanci!

Prodami takoj

PO JAKO UGODNI CENI na novo
opremljeno, garantirano dobro uspe-
vajočo TRGOVINO v sredini večje-
ga trga v Sloveniji. Nad trgovino sta-
novanje s 6 sobami, 2 kuhinjama ta-
koj na razpolago, zraven veliko gos-
podarsko poslopje, 3 velika skladi-
šča, nova velika dvorana, velikim
dovornim dvoriščem z dvema veliki-
ma vrtoma, električna razsvetljava,
vodnjak, z inventarjem v trgovini ali
brez njega, ob glavni cesti, pet minut
oddaljeno od kolodvorja, na željo tudi
travniki in gozd. — Ponudbe na upra-
vo „Slovenskega Naroda“ pod „Sreč-
na bodočnost/993“.

Kakršen gospod

tak sluga.

Burka enodejanka iz vo-
jaškega življenja.

Igra se po vseh podeželnih odrih
z največjim uspehom.

Dobiva se v

„NARODNI KNJIGARNI“ PREŠERNOVA ULICA,

V LJUBLJANI.